

Slavíček, Lubomír

Inventáře dietrichsteinské sbírky obrazů (Mikulov, Vídeň) : prameny k dějinám sběratelství 17.-19. století na Moravě

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. F, Řada uměnovědná. 1999, vol. 48, iss. F43, pp. [67]-112

ISBN 80-210-2231-0

ISSN 1211-7390

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/110400>

Access Date: 18. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

MATERIÁLŮ — DOCUMENTS, SHORTER NOTICES

LUBOMÍR SLAVÍČEK

INVENTÁŘE DIETRICHSTEINSKÉ SBÍRKY OBRAZŮ (MIKULOV, VÍDEŇ).

Prameny k dějinám sběratelství 17.–19. století na Moravě.

Památce prof. Václava Richtera (1900–1970).

Mezi významné počiny barokního sběratelství na Moravě bývá řazena rovněž sbírka obrazů knížat Dietrichsteinů, která své umístění našla v prostorách jejich rezidence v Mikulově.¹ Co však v současné době skutečně víme o dějinách, sběratelském charakteru a autorském či žánrovém složení dietrichsteinské kolekce obrazů, která se mj. i v důsledku událostí 2. světové války *in situ* dochovala ve značně fragmentárním stavu? Představoval tento soubor opravdu již v barokní době výsledek promyšleného a kontinuálního sběratelského programu, nebo šlo pouze o standardní obrazovou výzdobu přispívající ke *grandezze* knížecího sídla? Na rozdíl od stavebního podnikání a uměleckého mecenátu Dietrichsteinů,² jež je srovnatelné s obdobným snažením členů vysoké aristokracie, např. Liechtensteinů,³ nebo v porovnání s jejich značným sběratelským úsilím věno-

¹ Nejnověji viz Josef Válka, *Morava reformace, renesance a baroka*. (Vlastivěda moravská. Země a lid, nová řada, sv. 6). Brno 1995, s. 236.

² Srov. zejména Jiří Kroupa, Materiály ke stavbám na panstvích Hranice a Lipník po polovině 18. století. *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity* (dále jen *SPFFBU*) F 21–22, 1977–1978, s. 55–59; Antonín Jirka, Stavitel Jiří Richter, sochař Matyáš Graf a malíř Jan Jiří Ostrovský v Dolních Kounicích. *Ibidem*, s. 70–76; Zdeněk Kudělka, Drobnosti k barokní architektuře Moravy IV. *SPFFBU* F 26–27, 1982–1983, s. 93; Jiří Kroupa, Kupařovický dvůr jako typ „maison de plaisance“. *SPFFBU* F 37–39, 1995, s. 105–123; idem, „... Alle Häuser als ein corpus gedachtes unseres Fürstenthums ganz steiff beysamen verbleiben“. Dietrichsteinské paláce v českých zemích v 17. a 18. století. *Opuscula historiae artium* F 42, 1998, s. 27–49; idem, Dietrichsteinský palác v Brně a Ludwig Sebastian Kaltner. *Umění* XLVI, 1998, s. 522–547.

³ Hellmut Lorenz, Ein „exemplum“ fürstlichen Mäzenatentums der Barockzeit — Bau und Ausstattung der Gartenpalastes Liechtenstein in Wien. *Zeitschrift des Deutschen Vereins für Kunstwissenschaft* 43, 1989, s. 7–24; Friedrich Polleroß, Utilità, virtù e bellezza. Fürst Johann Adam Andreas von Liechtenstein und sein Wiener Palast in der Rossau. *Österreichische*

vaném rukopisům, prvotiskům a knihám,⁴ zůstalo dosud sledování obdobných aktivit ve vztahu k výtvarným dílům poněkud stranou odborného zájmu.⁵ Pouze částečnou odpověď na výše položené otázky poskytují povšechné informace objevující se ve starší, především topograficky zaměřené literatuře.⁶ A tak prozatím jediné ucelené zpracování dietrichsteinského obrazového fondu představují dva informativní články, v nichž ovšem historik a knižecí archivář Albert Rille (1845–1916) zachytil stav sbírky v prvních desetiletích 20. století.⁷

Podobně jako u většiny aristokratických obrazových sbírek na Moravě, jejichž vznik a hlavní rozkvět spadá do 17.–18., respektive počátku 19. století,

Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege XLVII, 1993, s. 36–52; Evelin Oberhammer (ed.), *Der ganzen Welt ein Lob und Spiegel. Das Fürstenhaus Liechtenstein in der frühen Neuzeit*. Wien 1990; Friedrich Polleroß, Dem Adl und fürstlichen Standt gemes Curiosi: Die Fürsten von Liechtenstein und die barocke Kunst. *Frühneuzeit-Info* 4, 1993, s. 174–185; Hellmut Lorenz, Die wichtige Tugend eines Fürsten. Die Barockpaläste des Fürsten Johann Adam von Liechtenstein. *Parnass* 15, Nr. 11, 1995, s. 88–94; Herbert Haupt, *Von der Leidenschaft zum Schönen — Fürst Karl Eusebius von Liechtenstein (1611–1684). Quellenband*. (Quellen und Studien zur Geschichte des Fürstenhauses Liechtenstein 2,2). Wien–Köln–Weimar 1998. Viz též Friedrich Polleroß, Adelige Repräsentation in Architektur und bildender Kunst von 16. bis zum 18. Jahrhundert in Österreich. In: *Spojující a rozdělující na hranici / Verbindendes und Trennendes an der Grenze. Opera historica* 2, 1992, s. 49–59; Václav Bůžek – Robert Sak – Petr Vorel, Šlechtické dvory a rezidence na česko–moravsko–rakouském pomezí. Stavební vývoj a reprezentace hradů a zámků. In: Andrea Komlosyová – Václav Bůžek – František Svátek (eds.), *Kultury na hranici. Jižní Čechy – Jižní Morava – Waldviertel – Weinviertel*. Wien–Waidhofen an der Thaya 1995, 187–194, k Mikulovu viz s. 193; Jiří Kroupa, Kunst, Mäzenatentum und Gesellschaft in Mähren 1620–1650. In: Klaus Bußmann – Heinz Schilling (eds.), [Kat.] *1648 Krieg und Frieden in Europa. Aufsatzband 2: Kunst und Kultur*. Münster–Osnabrück 1998, s. 253–261; Friedrich Polleroß, Auftraggeber und Funktionen barocker Kunst in Österreich. In: Hellmut Lorenz (ed.), *Geschichte der bildenden Kunst in Österreich* 4. *Barock*. München–London–New York 1999, s. 34–43.

4 Miroslav Trantírek, *Dějiny mikulovské zámecké knihovny I.–II.* Mikulov 1963; Příspěvky k dějinám zámecké knihovny Mikulov, in: *Sborník Národního muzea v Praze, řada C – literární historie*, XXXIX–IL, 1994–1995; zejména Luboš Antonín, Dietrichsteinská knihovna na zámku Mikulov, s. 1–28; Stanislav Petr, Soupis rukopisů zámecké knihovny v Mikulově, s. 29–77.

5 Srov. zejména *Handbuch der Kunstpflege in Österreich*. Wien 1902, s. 644–645; *Jahrbuch der bildenden Kunst* 2, 1903, sl. 25; Karl Ginhardt, *Georg Dehio Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler in der Ostmark* 1. Wien–Berlin 1941, s. 353; I. Krsek 1971, s. 204–206; B. Samek 1999, s. 501–502.

6 Srov. např. Cecilie Hálová–Jahodová, Andreas Schweigl, Bildende Künste in Mähren. *Umění* XX, 1972, s. 178; Jan Petr Cerroni, *Skizze einer Geschichte der bildenden Künste in Mähren*. MZA Brno, fond G 12, sign. I–33; Ernst Rincolini, Notizen über in Mähren vorhandene vorzügliche Kunstwerke der Malerei. *Archiv für Geschichte, Statistik, Literatur und Kunst* XVI, Wien 1825, s. 689; Gregor Wolny, *Die Markgrafschaft Mähren* II. Band, II. Abtheilungen. Brünn 1836, s. 217; Ernst Hawlik, *Zur Geschichte der Baukunst, der bildenden und zeichnerischen Künste im Markgrathume Mähren*. Brünn 1838, s. 70; [idem], Artistische Notizen über Mähren. *Moravia* 18. 6. 1838, s. 128; idem, *Zusätze und Verbesserungen zu den Werkchen Zur Geschichte der Baukunst, der bildenden und zeichnerischen Künste im Markgrathume Mähren*. Brünn 1841, s. 25–26; Adolf Schmidl, *Wiens Umgebungen* II. Wien 1838, s. 335–336; Christian d'Elvert, Die Bibliotheken und andere wissenschaftliche, Kunst- und Alterthums-Sammlungen. *Schriften der historisch–statistischen Section der k. k. mähr.–schles. Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur- und Landeskunde in Brünn* III. 1852, s. 128–129.

7 A. Rille 1910, s. 108–111, 123–126; A. Rille 1912, s. 97–112.

nebyl ani v případě dietrichsteinské obrazárny dosud proveden systematictější archivní průzkum. Ten se stává, jak to přesvědčivě ukazují recentní kritické edice inventářů italských nebo španělských obrazových sbírek, iniciované *The Provenance Index of Getty Art History Information Program*, jedním z hlavních předpokladů pro poznání a zevrubné zpracování dějin sběratelství určitého regionu, nebo sběratelského snažení jednotlivců, milovníků umění. Dilčí poznatky k dietrichsteinskému sběratelství přineslo nesporně publikování — bohužel nedokončené — výpisů umělecko-historických a kulturně-historických údajů a dat, které z účetních knih a dokladů dietrichsteinské dvorní pokladny z let 1655–1703 vytěžil a posléze také v monografii o Mikulově bohatě využil Václav Richter.⁸ Tyto materiály naznačují, že těsně po roce 1700, kdy za knížete Leopolda z Dietrichsteina (1660–1708) došlo k podstatným úpravám interiérů zámku v Mikulově, byl v zámeckých komnatách rozvěšen větší počet obrazů, které předtím restaurátorsky ošetřil dietrichsteinský dvorní malíř Jan Rudolf Gilbert. Účty z této doby navíc vydávají svědectví o objednání většího počtu obrazů zejména s náměty koní, případně dalších zvířat, a rovněž o vzniku četných kopií, které na přímou objednávku knížete namalovali dnes téměř neznámí umělci objevující v jeho službách, např. vídeňští malíři Johann Heiling von Kirchberg, Johannes de Millichus, Johann Christoph Keisler, Ernst Reinhard Lautter, nebo mikulovský Jan Jiří Ostravský. V ojedinělých případech se z publikovaných účetních dokladů dozvídáme také kusé informace o nákupech obrazů, mj. od vagantních obchodníků s uměleckými předměty.⁹ Nejzávažnější z akvizic kolem 1700 představovalo nesporně zakoupení souboru obrazů za poměrně vysokou částku 4000 zlatých, které zajistil nebo zprostředkoval Jean Trehet, císařský zahradní architekt francouzského původu. Dosavadní lakonický údaj, zaznamenaný v účetní knize, v nedávné době podstatně rozšířil nález seznamu, jenž specifikuje autorské i tematické složení zakoupeného souboru 50 obrazů.¹⁰ Součástí Trehetovy kolekce byly mj. krajiny Antona Faistenbergera nebo Jeana Françoise Milleta, bitevní výjevy francouzského specialisty Jeana-Baptisty Martina, žáka a spolupracovníka slavného Adama Franse van der Meulen, lovecké scény flámského Davida de Conincka, anonymní květinová zátiší italské provenience, selský žánr připsaný Pieteru Bruegelovi, nebo „historie“ Pierra Mignarda a tehdy předního vídeňského malíře Petera Strudela, zakladatele a ředitele tamní akademie. Ovšem zdaleka ne ve všech případech je možno provést verifikaci autorských určení uvedených v tomto seznamu; prozatím se např. nepodařilo jednoznačně identifikovat jména umělců jako Farline, Fautier (či

⁸ Václav Richter, Excerpta z Dietrichsteinského mikulovského archivu. *SPFFBU* F 11, 1967, s. 89–107; F 12, 1968, s. 105–117; F 13, 1969, s. 55–66; V. Richter 1971. — Richtera lze právem označit za průkopníka v publikování pramenů k dějinám barokního sběratelství na Moravě; srov. zejména Václav Richter, Inventáře obrazů z collatovského majetku. *Památky archeologické* n. ř. IV–V, 1934–1935 (1937), s. 111–120.

⁹ V. Richter 1967 (cit. v pozn. 8), s. 104: „1693, (No. 506) – Einem Holländer vor unterschiedliche von ihm erkaufte Sachen, so in die fürstl. Galleri gesetzt worden (27. Dezember) ... 103 fl. 33 kr.“.

¹⁰ Zdeněk Kudělka, Jean Trehet a Leopold Dietrichštejn. *SPFFBU* F 26–27, 1982–1983, s. 87–88. Viz též *Seznam I*.

Vautier?), Baptista. Některé z tehdy získaných obrazů, které můžeme průběžně sledovat v pozdějších inventářích dietrichsteinské sbírky, lze bezpečně ztotožnit s díly nalézajícími se ještě na počátku našeho století v mikulovské obrazárně. Celková skladba kolekce, zakoupené patrně v Paříži a v Itálii, napovídá, že získané obrazy měly sloužit především reprezentačním účelům jako kvalitní dekorace stěn mikulovského zámku, popř. některého z dietrichsteinských městských paláců.

Z prozatím zveřejněných zpráv můžeme také vyvodit, že kromě majorátního obrazového fondu v Mikulově, existovala kolem poloviny 18. století ještě jedna, sekundogeniturní sbírka, sestavená hrabětem Leopoldem z Dietrichsteina (1703–1773). Ta své umístění zřejmě našla na zámku v Židlochovicích,¹¹ a částečně také v hraběcím Dietrichsteinském paláci v Brně. Tato druhá dietrichsteinská kolekce obrazů přešla po smrti svého sestavitele dědictvím na jeho staršího bratra, knížete Karla Maximiliana (1702–1784) a byla včleněna mezi majorátní obrazy, soustředěné na zámku v Mikulově. Část obrazů — mj. žánry Davida II. Tenierse, krajiny Denise van Alsloot, nebo historie Martina Altomonta („*zwei Conversationen von Tenier dem Jüngern, Bilder von Alsloodt, historische Stücke von Altomonte*“) — se již předtím stala vítaným zdrojem akvizicí, z něhož čerpali milovníci umění v Brně i v Židlochovicích, např. dietrichsteinský hraběcí malíř Josef Stern, nebo židlochovický děkan Sarkander Ježek.¹²

Za tohoto stavu vědomostí došlo — v souladu s badatelským programem brněnského Semináře dějin umění, zaměřeným mj. i na dějiny sběratelství a vkusu na Moravě — k zahájení systematického archivního průzkumu. Jeho cílem bylo shromáždit v co největší úplnosti dochované prameny vztahující se k dietrichsteinské obrazové sbírce, k její historii a náplni, případně materiály, osvětlující její pozdější osudy. Hlavní pozornost byla přitom soustředěna především na zjištění a vyhodnocení všech dostupných inventářů obrazového fondu na zámku v Mikulově, respektive v knížecím paláci ve Vídni.¹³ Výsledek této fáze průzkumu představuje přítomná edice, která zveřejňuje nejvýznamnější z prozatím zjištěných inventárních soupisů. Vzhledem ke značnému rozsahu dietrichsteinských archivních fondů lze právem předpokládat, že ani tímto výzkumem nebylo zdaleka řečeno poslední slovo. Je totiž víc než pravděpodobné, že rešerše a evaluace dalších archivních dokladů, zejména bohaté korespondence jednotlivých členů rodiny Dietrichsteinů, stejně jako prozatím nezpracovaných účtů z 18. století, přinese nález dalších relevantních dokladů, vztahujících se ke sledovanému tématu.

¹¹ Antonín Jirka, Zpráva k historii zámecké galerie v Židlochovicích. *Vlastivědný věstník moravský* XXVII, 1975, s. 315–317.

¹² A. Hawlik 1838 (cit. v pozn. 6), s. 11–12, 14.

¹³ Průzkum byl proveden v Moravském zemském archivu v Brně (dále jen MZA Brno), fond F 18 – *Hlavní registratura Dietrichštejnů v Mikulově (1249) 1411–1888*; fond F 72 – *Velkostatek Mikulov (1570) 1676–1949* a fond G 140 — *Rodinný archiv Dietrichštejnů*. Využity byly také archiválie uložené v knihovně mikulovského zámku, která je ve správě Regionálního muzea v Mikulově. Za jejich zpřístupnění, stejně jako za umožnění studia obrazů pocházejících z někdejší dietrichsteinské obrazárny a za poskytnutí fotografií je autor zavázán ředitelce muzea, Mgr. Dobromile Brichťové.

Na základě dosud poznanych a vyhodnocených dokumentů lze dojít ke konkluzi, že k programovému formování dietrichsteinské sbírky obrazů došlo skutečně až v postbarokním období, na počátku třicátých let 19. století. Hlavní podíl na proměně vztahu k funkci výtvarných děl, která začala být pojímána jako skutečný sbírkový předmět, měl bezpochyby kníže František Josef z Dietrichsteina (1767–1854), známý příznivec věd a umění. Na základě jeho pokynu byl na konci roku 1833 sestaven celkový, velmi podrobný soupis obrazového fondu mikulovského zámku, tvořeného již tehdy cca 500 obrazy. Inventář, který respektuje zavěšení obrazů v jednotlivých zámeckých místnostech, a to včetně dvou pokojů užívaných jako obrazárna, obsahuje všechny základní údaje o popisovaných dílech, jejich technice, podložce a rozměrech, stejně jako základní popis obrazů, a zaznamenává údaje o jejich stavu a zarámování.¹⁴ Prvotní verze inventáře postrádala pouze jedinou, nicméně tu nejpodstatnější informaci, údaje o předpokládaném autorství jednotlivých obrazů. Pečlivě sestavený seznam z roku 1833 lze právem označit za hlavní podklad, z něhož při zpracování všech pozdějších inventárních soupisů dietrichsteinské obrazárny v Mikulově vycházeli jejich autoři. Upřesňující údaje těchto následných inventářů, zejména pokud jde o návrhy atribucí, respektive o poznámky k jejich případnému přemístění v prostorách mikulovského zámku, nebo k odvozům do Vídně,¹⁵ byly průběžně zaznamenávány právě do tohoto výchozího soupisu. Patrně v přímé návaznosti na provedení základní inventury mikulovského obrazového souboru se kolem roku 1838 kníže z Dietrichsteina rozhodl zahájit v tamní obrazárně rovněž nezbytné restaurátorské práce. K jejich provedení povolal tehdy renomované vídeňské malíře–restaurátory Petera Bekenkampa¹⁶ a především Franze Ampichla (1797–?), který se o něco později (1845) jako „*Kunstgemälde Reparatueur*“ uplatnil také v zámecké obrazárně Blümegenů ve Vizovicích.¹⁷ Ampichl v dietrichsteinských službách působil nejen jako restaurátor, ale taktéž ve funkci znalce, který se v roce 1838 pokusil o základní autorské určení nejvýznamněj-

¹⁴ MZA Brno, fond F 72, kart. 1279, inv. č. 3716, sign. 11: *Übergabs Bilderbeschreibung deren in Nicsolburger Schloße mit Ende Decembr 1833 befindliche Bilder*. Dobový opis inventáře je uložen v Mikulově, Regionální muzeum.

¹⁵ V MZA Brno, fond F 72, kart. 1279 se nachází řada dokladů informujících o uskutečněných přesunech obrazů, k nimž opakovaně došlo mezi mikulovskou rezidencí Dietrichsteinů a jejich vídeňskými paláci, kupř. v roce 1837 (*Verzeichniss der Bilder welche aus der Nikolsburger Schloßzimmern nach Wien an Seine Durchlaucht eingesenden werden*; dat.: Mikulov, 12. 10. 1837), nebo zejména v říjnu 1850 [viz *Seznam IV.*]. K podobným výměnám obrazů mezi Mikulovem a Vídní docházelo i později, např. v roce 1856 (*Auszug des Inventariums von den, im Fürst Dietrichstein'schen Palais in der Währingergasse vorgefundene Gemälden, Kupferstichen, etc., welche für Nikolsburg bestimt wurde*; dat.: Vídeň, 18. 4. 1856; sestavil Franz Kutschera).

¹⁶ Srov. Th. von Frimmel 1913, s. 99–100.

¹⁷ Srov. Theodor von Frimmel, *Die Gemäldesammlung in Wisowitz. Blätter für Gemäldekunde IV*, 1908, s. 146; Th. von Frimmel 1913, s. 54; *Saur Allgemeines Künstler-Lexikon. Die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker* 3, München 1992, s. 293. — V MZA Brno, fond F 18, kart. 1509, inv. č. 8392, sign. 218 Ia; fond F 72, kart. 1279 se zachovalo několik Ampichlových dopisů z let 1837–1838, které osvětlují povahu a zejména rozsah jeho působení pro Dietrichsteiny. Další jeho dopis z roku 1838 se nachází v Mikulově, Regionální muzeum.

ších z obrazů, soustředěných ve dvou místnostech obrazárny na zámku v Míkulově [viz *Seznam III.*].

Snaha objasnit provenienci dietrichsteinských obrazů, případně upřesnit jejich autorská určení vedla na počátku 50. let, nepochybně opět na základě dispozic panujícího knížete, k provedení příslušných rešerší ve fondech dietrichsteinského archivu a knihovny, na nichž se podílel tehdejší knížecí archivář a knihovnik, vídeňský historik a spisovatel Mathias Koch (1797–1877). Výsledkem bylo však pouze objevení seznamu vztahujícího se k uvedenému Trehetovu nákupu z roku 1700 [viz *Seznam I.*]. Druhý nález představoval blíže nespecifikovaný inventář pocházející rovněž z doby knížete Leopolda z Dietrichsteina, ve kterém bylo zaznamenáno celkem 86 obrazů [viz *Seznam II.*]. Koch pro knížete vy excerpoval pouze umělecká díla (celkem 19 obrazů a 7 reliéfů), u nichž inventář uvádí jména jejich předpokládaných autorů, případně díla přitažlivá svým námětem (např. rozměrný obraz zachycující obléhání Vídně Turky roku 1683), nebo materiálem, což je případ sedmi basreliéfů zhotovených ze slonoviny. Převážnou část autorsky určených obrazů tvořily kompozice s náboženskými či profánními náměty od italských, případně středoevropských umělců 17. a počátku 18. století. Tak seznam zaznamenává výtvořitele proslulého augsburského malíře Johanna Heinricha Schönfelda, často zastoupeného ve středoevropských sbírkách, dále práce dolnorakouského Michaela Wenzela Halbaxe, či vídeňského Petera Strudela, stejně jako obrazy některého z lombardských malířů označovaných v dobových pramenech přízviskem „*cavalier di Bianchi*“ (patrně Salvatore, Isidoro nebo Federigo Bianchi), římského malíře Columba (míněn následovník Francesca Romanelliho Francesco Maria Columba, nebo jeho jmenovec Bartolomeo, pohybující se v okruhu Pietra da Cortona), případně některého z četných žáků věhlasného Carla Maratty. Z dalších malířských škol uvádí Kochův výpis z barokního inventáře malý bitevní výjev od burgundského malíře činného v Římě Jacquese Courtoise, zvaného Borgognone, protějškové portréty knížete Leopolda z Dietrichsteina a jeho manželky „*von einem berühmten Franzosen gemahlt*“, a trojici obrazů, jejichž autorem byl nejspíše nizozemský malíř Louis de Caullery (v inventáři uveden jako Louis di Garri). Bezpochyby zajímavý detail představuje Kochovo zjištění ke způsobu získání některých z obrazů; podle glosy připojené k několika položkám inventáře je měl kníže Leopold z Dietrichsteina údajně získat výhrou.

Z pozdějších dietrichsteinských akvizicí se snad největší pozornosti dostalo koupi domnělého Correggiova obrazu *Caritas (Matka se třemi dětmi)*, který v roce 1777 získal kníže Karel Maximilian z Dietrichsteina, otec Františka Josefa, z majetku malíře Ignaze Unterbergera.¹⁸ Nákup tohoto díla vyvolal totiž

¹⁸ Viz MZA Brno, fond F 18, kart. 1111, inv. č. 6947, 6948, sign. 122a (potvrzení I. Unterbergera z 10. 12. 1777 o pravosti Correggiova obrazu), 122b (kvittance na částku 16000 zl., dat. ve Vídni téhož dne): „*Jo Sottoscritto confesso di avere ricevuto di Sua Eccellenza La Somma di Sedeci mila Fiorini contanti per il Quadro Originali di Correggio rappresentante una Madre con tre Puttelli, alto 2 Piedi e 3 Pollici et largo Piede uno e Pollici 9. In fede Vienna a 10 Dicembre 1777*
Id est 16 000 f

značnou odezvu v kruzích vídeňských sběratelů a umělců. Způsobila to mj. také značně vysoká částka 16 000 zlatých, kterou kníže za obraz zaplatil. Přestože prodávající stvrdil pravost díla zvláštním osvědčením, je víc než pravděpodobné, že šlo nejspíše o dílo samotného Ignaze Unterbergera, který Correggia s úspěchem napodoboval.¹⁹ (Na tomto místě je nutno připomenout, že vyhrané sklony ke sběratelství projevila také matka knížete Františka Josefa z Dietrichsteina Marie Kristýna, rozená hraběnka Thunová /1738–1788/, která patřila k nejvzdělanějším ženám své doby. Logickým vyústěním jejího všestranného zájmu o přírodní vědy, ale také o alchymii, se stalo sestavení dobově příznačné mineralogické sbírky, umístěné původně v prostorách knihovny mikulovského zámku, a dnes se z větší části nacházející v Moravském muzeu v Brně.²⁰)

Uvedené aktivity Františka Josefa z Dietrichsteina, zaměřené na zámeckou obrazárnu a péči o ni, našly určitou odezvu v soudobé uměleckohistorické a topografické publicistice, která — např. v pracích Arnošta Hawlika — právě v této době začala věnovat výtvarným dílům nacházejícím na zámku v Mikulově mnohem větší pozornost. Zatímco dříve se informace spokojovaly pouze s povrchním konstatováním o přítomnosti většího počtu hodnotných uměleckých děl v prostorách mikulovského zámku, nyní se poprvé objevují zmínky o konkrétních obrazech považovaných za chef-d'oeuvre nově uspořádané kolekce. Do této kategorie byla kromě portrétu muže z Rembrandtova okruhu, připisovaného střídavě Aertu van Gelder a Ferdinandu Bolovi, zařazena také kompozice s novozákonním námětem *Dvanáctiletý Ježíš v chrámu*, označená na základě monogramu a datování za autentické dílo Albrechta Dürera z roku 1512.²¹ Velkou

K obrazu srov. Georg Kasper Nagler, *Neues allgemeines Künstler-Lexikon* XIX, München 1849, s. 250; Emil Sigerus, *Nachrichten aus dem Wiener Kunsthandel im XVIII. Jahrhundert. Beilage der Blätter für Gemäldekunde* 1. Lieferung, 1905, s. 2 (zde citován názor z dopisu barona C. A. Brauna baronovi Samuelu von Brukenthal z 17. 3. 1778: „*Der Oberstallmeister Herr Graf Dietrichstein haben einen Correggio vor 4000 Ducaten gekauft, welches alles, was wir hier Schönes haben, übertreffen soll.*“); Th. von Frimmel 1913, s. 285. — Rytina vytvořená podle obrazu byla publikována in *Taschenbuch Aglata*. Wien 1828.

¹⁹ Srov. G. K. Nagler (cit. v pozn. 18), s. 250; Enikő Buzási, *Ungarische Aristokratenporträts von Heinrich Friedrich Füger und Ignaz Unterberger. Acta historiae artium* XXXIV, 1989, s. 241.

²⁰ Mikulov, Regionální muzeum—knihovna: *Catalog der Naturalien Cabinets, welches sich in dem Nikolsburger Schlosse befindet und von der Frauen Christiana Fürstin von Dietrichstein Proskau, geborenen Gräfin von Thun, gesammelt und errichtet worden ist. Anno 1787*; srov. L. Antonín (cit. v pozn. 4), s. 12–13; Š. Petr (cit. v pozn. 4), s. 66, č. 57. — K postavě kněžny z Dietrichsteina viz Jiří Kroupa, *Alchymie štěstí. Pozdní osvícenství a moravská společnost 1770–1810*. Kroměříž—Brno 1986, s. 34–38; k mineralogickým sbírkám, které před a kolem 1800 sestavili mj. hrabě Johann Nepomuk Mitrovský a hrabě Josef Auersperg, srov. Lubomír Slavíček, „Sibi, arti, amicis“. Poznámky a materiálie k dějinám sběratelství v Brně 1780–1840. *Opuscula historiae artium* F 42, 1998, s. 55, pozn. 4.

²¹ Obraz je po roce 1800 zmiňován ve všech informacích o obrazové sbírce na zámku v Mikulově (J. P. Cerroni, E. Rincolini, G. Wolny, Ch. d'Elvert ad.; srov. pozn. 6). Dá se předpokládat, že šlo nejspíše jen o jednu z četných kopií podle obrazu z roku 1506, který je dnes v Madridu, sbírka Thyssen—Bornemisza; srov. Fedja Anzelewsky, *Albrecht Dürer. Das male-rische Werk*. Berlin 1991, s. 206–210, č. kat. 98. Kopie připisovaná Hansi Hoffmannovi, datovaná podobně jako mikulovský obraz rovněž rokem 1512, byla zaznamenána v Londýně, sbírka C. A. Ward; viz Alfred Scharf, in: Gustav Glück, *Aus drei Jahrhunderten europäischer Malerei*. Wien 1933, s. 339. K Hofmannovým kopiím podle Dürerovy kompozice srov.

pozornost na sebe soustředil rovněž obraz považovaný za práci staroněmecké školy a později Pietera Bruegela, na němž je znázorněna enigmatická scéna, v níž jsou lidem stínány hlavy a na jejich místo nasazovány hlávky zelí. Námět díla, které se v Mikulově dochovalo do dnešní doby, byl na počátku 19. století poněkud zavádějícím způsobem určen jako *Laboratorium in dem alte Leute verjüngt werden* [viz *Seznam V.*]. Ve skutečnosti však jde o kopii kompozice vytvořené dvěma nizozemskými malíři 2. poloviny 16. století, Cornelisem van Dalem a Janem van Wechelen, kteří se inspirovali morytátem o pekaři z brabantského města Eekloo.²² Kníže František Josef z Dietrichsteina se mezi svými současníky těšil pověsti velkého příznivce umělců, který podporoval nejen malíře a sochaře, ale také skladatele a básníky. Byl mj. čestným členem vídeňské akademie a platicím členem Společnosti vlasteneckých přátel umění v Čechách (1808–1810, 1812–1815) a se zjevným porozuměním sledoval aktivity nejružnějších Kunstvereinů v německých zemích.²³ Jeho opravdový zájem o soudobé umění dokládají nejen autoři dietrichsteinských portrétů, např. Vincenzo Camuccini, Carl Agricola, nebo Karl von Blaas, ale např. také přítomnost kompozice s alegorií vlády císaře Josefa II. v jeho pozůstalosti [viz *Příloha*], kterou roku 1793 vytvořil Andreas Johann Herrlein (1738–1817) z Fuldy, činný od 1775 jako malíř a kreslíř v kraňské Lublani, mladší bratr známějšího Johanna Andrease Herrleina.

S nemenší horlivostí a úsilím pokračoval v péči o rodinnou sbírku obrazů také jeho syn a dědic, kníže Josef z Dietrichsteina (1798–1858), který podle názo-

těž Andrzej Chudzikowski, [Kat.] *Malarstwo austriackie, czeskie, niemieckie, węgierskie 1500–1800*. Warszawa 1964, s. 42, č. kat. 74.

²² Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4204 — Cornelis van Dalem? a Jan van Wechelen?; srov. A. Rille 1912, s. 109. O obraze se opakovaně zmiňuje starší literatura, např. G. Wolny (cit. v pozn. 6), s. 219, pozn. 3, který zmiňuje jeho grafický přepis publikovaný jako příloha I. sešitu časopisu *Hesperus* 1817. Výtvarně slabší varianta mikulovského obrazu je v Amsterdamu, Rijksmuseum (inv. č. A 4293); srov. Charles Sterling, Cornelis van Dalem et Jan van Wechelen. In: *Studies in the History of Art dedicated to William E. Suida on his Eightieth Birthday*. London 1959, s. 285–287, obr. 7; Pieter J. J. van Thiel (ed.), *All paintings of the Rijksmuseum in Amsterdam. A completely illustrated catalogue*. Amsterdam 1976, s. 187, obr. Obraz Jana van Wechelen s námětem *La Cousine des Têtes* byl v roce 1668 zaznamenán v antverpské sbírce Peetera Stense; srov. Jan Briels, *Amator pictoriae artis*. De Antwerpse kunstvezamelaar Peeter Stevens (1590–1668) ne zijn Constkammer. *Jaarboek Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen* 1980, s. 224, č. 35. Stejnou kompozici zachytil také David I. Teniers na svém obraze s pohledem do fiktivní obrazové sbírky (dříve Brusel, Galerie Giroux 1954); srov. S. Speth–Holterhoff, *Les peintres flamands de cabinet d'amateurs*. Bruxelles 1957, s. 131, s. 214, pozn. 154; Erik Duverger – Hans Vlieghe, *David Teniers der Ältere. Ein vergessener Flämischer Nachfolger Adam Elsheimer*. Utrecht 1974, s. 48, obr. 47; Katlijne Van der Stighelen, De (atelier-)bedrijvigheid van Andries Snellick (1587–1653) en Co. *Jaarboek van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen* 1989, s. 328, pozn. 98, obr. 3. K námětu viz Arth. Wijsman, De legende van den bakker van Eelco. *Oud Holland LfV*, 1937, s. 173–177.

²³ Mathias Maria Feyfar, *Die erlauchten Herrn auf Nikolsburg. Eine geschichtliche Studie auf Original-Urkunden begründet*. Wien 1879, s. 339; J. Kroupa (cit. v pozn. 20), s. 203–205. Viz též Walter Wagner, *Geschichte der Akademie der bildenden Künste in Wien*. Wien 1967, s. 433; Barbora Bouzková, Česká šlechta a její pokus o oživení českého uměleckého života na konci 18. a počátku 19. století. *Documenta Pragensia IX*, 1991, s. 284.

ru soudobého životopisce projevoval „*innige Liebe zur Wissenschaft und zu allen Schönen und Edlen*“.²⁴ Zejména z jeho doby máme k dispozici několik průkazných dokladů o nových přírůstcích, které obohatily stávající fondy dietrichsteinské obrazárny, zejména té její části, která našla trvalé umístění ve vídeňském paláci na Währingerstraße.²⁵ Odbornou oporu při podobných akvizicích měl kníže nepochybně v osobě malíře–krajináře Franze Kutschery (1807–?), kterého v listopadu 1855 ustanovil ředitelem knížecích uměleckých sbírek (*Director der Kunstsammlungen*).²⁶ Současně však příležitostně využíval také služeb dalšího experta, ve Vídni působícího krajináře, milovníka a znalce umění a v neposlední řadě obchodníka s uměním a soudního odhadce Josefa Altmanna (1795–1867).²⁷ Ten se zřejmě z pověření knížete zúčastnil aukcí dvou předních vídeňských kabinetů Nikolause Baranowského (1855)²⁸ a Valentina Andrease Adamovicse (1856),²⁹ aby na nich pro dietrichsteinskou sbírku zakoupil několik pozoruhodných obrazů starých mistrů, mj. Carla Dolceho, Roberta van der Hoecke, Jana van Goyen, Salomona van Ruysdael, Adriaena van Ostade, Cornelise Dusarta. Šlo většinou o díla, která se původně nacházela ve významných obrazových sbírkách pozdně barokní Vídne, patřících např. knížeti Václavu Antonínu Kounicovi–Rietbergovi, hraběti Morizi Friesovi, nebo hraběti Wilhelmu Sickingenovi [viz *Seznam VII.*]. Sběratelský zájem knížete Josefa z Dietrichsteina se ve zvýšené míře obracel také k dílům soudobých, zejména holandských umělců 1. poloviny 19. století, po jejichž obrazech byla mezi středoevropskými aristokratickými i měšťanskými sběrateli té doby značná poptávka. Proto si nenechal ujít příležitost, kterou mu poskytla především licitace Baranowského kolekce a zakoupil na ní větší počet obrazů, jejichž autory byli např. Georg Gillis van Haagen, Eugen Joseph Verboeckhoven, Petrus Joannes Hillemans, David Emil Joseph de Noter, Petrus van Schendel, Anton Waldorp, Andreas Schelfhout. O těsném sepětí Josefa Altmanna s dietrichsteinskými umě-

²⁴ M. M. Feyfar (cit. v pozn. 23), s. 342. — O jeho vztahu k soudobému umění svědčí mj. objednávka pomníku knížete Františka Josefa z Dietrichsteina u pražského sochaře Emanuela Maxe; viz MZA Brno, fond G 140, kart. 548, inv. č. 2116, sign. 1096/a.

²⁵ *Wiens Kunstsachen*. Wien 1856; Theodor von Frimmel, *Gemäldesammlungen in Wien. Repertorium für Kunstwissenschaft* XV, 1892, s. 188; idem, *Die Altwiener Gemäldesammlungen. Studien und Skizzen zur Gemäldekunde* IV, 1918–1919, s. 154; Th. von Frimmel 1913, s. 285.

²⁶ Ke jmenování Franze Kutschery ředitelem uměleckých sbírek viz MZA, fond F 18, kart. 403, inv. č. 2923, sign. 22 925. K jeho povinnostem patřilo mj. „*die Cataloge diesen Sammlungen zu revidieren und die Sammlungen zu ordnen*“ Kutschera měl např. sestavit dnes nedochovaný, nebo prozatím nenalezený soupis obrazů, které se nacházely ve vídeňském Dietrichsteinském paláci ve Währingerstraße (*Katalog über alle in Wiener Palais befindliche Gemälde und andere Kunstschätze*); viz MZA Brno, fond F 72, inv. č. 3716, inv. č. 3716; dopis Antona Bruna z 26. 4. 1884, který obsahuje také informace o jednom z chef-d'oeuvrů dietrichsteinské obrazárny, rozměrném jezdeckém portrétu tehdy připisovaném Diegu Velázquezovi (viz pozn. 44). — V MZA Brno, fond F 72 je uložena řada Kutschеровých dopisů, zejména z let 1861, 1864, 1865, vztahujících se k jeho působení v této funkci.

²⁷ Srov. Th. von Frimmel 1913, s. 51–52.

²⁸ Mikulov, Regionální muzeum: *Verzeichniss der bei der Baranowsky'schen Licitation erstandenen Öhlgemälde. Für S' Durchl: den Herrn Fürsten* (dat.: Vídeň, 28. 4. 1855). K Baranowského sbírce srov. Th. von Frimmel 1892 (cit. v pozn. 25), s. 298–299; Th. von Frimmel 1913, s. 83–95.

²⁹ Srov. Th. von Frimmel 1892 (cit. v pozn. 25), s. 299–300; Th. von Frimmel 1913, s. 5–40.

leckými sbírkami svědčí i jeho pověření z počátku roku 1861 vypracovat nové inventární soupisy všech obrazů situovaných jak na zámku v Mikulově [*Seznam VI. zaznamenává 516 obrazů*], tak ve vídeňském paláci [*Seznamy VII. a VIII. uvádějí cca 200 obrazů*]. V souvislosti s projednáváním pozůstalosti po knížeti Josefu z Dietrichsteina sestavil Altmann ještě základní seznam bohaté a mimořádně kvalitní dietrichsteinské grafické sbírky,³⁰ jejíž listy byly uloženy ve složkách podle jednotlivých malířských škol z 15.–19. století. Hlavním klíčem tohoto uspořádání se ve většině případů stalo jméno autora předlohy, a ne vlastního rytce. Nedílnou součástí početné kolekce grafiky starých i moderních mistrů, v níž nechybělo jméno žádného z významnějších malířů a rytců, bylo i 16 map s 2436 kresbami. Mezi nimi se kromě velkého množství autorsky blíže neurčených prací mj. nacházela řada kreseb Josefa Berglera („*Skizzen von Bergler u. Modellacte; Contouren von Bergler; Bergler Landschaften u. diverse*“), ale také Vinzenza Camucciho („*Cammuccini, Album Feder Skizzen; Cammuccini Studien nach Raphael*“) a Theodora, příp. Franze Xavera Pettera („*Blumenstudie in Aquarell von Petter*“), tj. umělců, s nimiž Dietrichsteinové udržovali těsné osobní i umělecké kontakty.³¹ Pro úplnost lze snad uvést, že v téže době a ze stejných důvodů byl pořízen ještě soupis stříbrných předmětů z osobního majetku knížete Josefa z Dietrichsteina a pochopitelně také inventář rozsáhlé a pozoruhodné dietrichsteinské knihovny.³²

Vzhledem ke skutečnosti, že zemřelý kníže nezanechal mužského potomka došlo na začátku 60. let 19. století k rozdělení jeho nemovitého i movitého majetku mezi čtyři pozůstalé dcery.³³ I když prozatím známé archivní materiály přinášejí toliko marginální informace o dělení uměleckých sbírek [viz *Seznamy VII. a VIII.*], lze na jejich základě rámcově konstatovat, že mikulovské obrazy a vybraná výtvarná díla z knížecího paláce ve Vídni připadly hraběnce Alexandrině Mensdorff-Pouilly (1824–1906) [viz *Seznam IX.*].³⁴ O další vídeňské ob-

³⁰ MZA Brno, fond G 140, kart. 532, inv. č. 2108, sign. 993c: *Schätzung der Fürstlich Dietrichstein'schen Kupferstich-Sammlung* (dat.: Vídeň, 13. 4. 1861; sestavil Josef Altmann). Po 1861 přešla sbírka do majetku Herbersteinů a byla uložena na zámku v Libochovicích, dnes je součástí Grafické sbírky Národní galerie v Praze; srov. Jan N. Assmann, Vznik sbírky italských renesančních grafik v Národní galerii. In: Martin Zlatohlávek (ed.), [Kat.] *Italské renesanční umění z českých sbírek – kresba a grafika*. Praha 1996, s. 8–9.

³¹ Květa Křížová, K dílu Vincenza Camucciho u nás. Portréty členek rodu Šuvalových z libochovického zámku. *Památky a příroda* 9. 1984, s. 73–83.

³² Oba inventáře se nacházejí v MZA Brno, fond G 140, kart. 532, inv. č. 2108, sign. 993c. — 9532 svazků knih a cca 300 svazků rukopisů zámecké knihovny v Mikulově ocenil Jacob Bader částkou 8.000 rakouské měny a knižní fondy (24.000 svazků) umístěné ve vídeňském paláci na Währingerstraße na 10.000 rakouské měny. Ve stejném archivním fondu jsou uloženy také pozůstalostní inventáře z roku 1858 se samoostatnými soupisy knihovny, kolekce 203 map (obsahující také *globus terrestris* od Willema Jansz. Blaeua z roku 1599) a hudební skladatele Sigismunda von Thalberg (1812–1877).

³³ MZA Brno, fond G 140, kart. 532, inv. č. 2108, sign. 993c. Viz též M. M. Feyfar (cit. v pozn. 23), s. 351–352.

³⁴ Srov. *Jahrbuch der bildenden Kunst* 2, 1903, sl. 25; *Handbuch der Kunstpflege* (cit. v pozn. 5), s. 644–645. Značný zájem o zděděnou sbírku projevoval i její syn Hugo Alfons (1858–1920), který na počátku 20. století pověřil knížecího archiváře a knihovníka A. Rilla vypracováním dvou rukopisných katalogů zámecké obrazárny (MZA Brno, fond F 72, kart. 1279:

razy se pak podělily její sestry, hraběnky Terezie Herbersteinová (1822–1895),³⁵ Gabriela Hatzfeld–Weisweilerová (1825–1909)³⁶ a Klotylda Clam–Gallasová (1828–1899).³⁷

Ve světle shromážděných archivních pramenů a částečně i dochovaných obrazů se ukazuje, že dietrichsteinská sbírka měla — pokud jde o její skladbu a funkci — podobný charakter jako převážná část barokních obrazových souborů, které byly sestaveny v českých zemích.³⁸ Jejím základem a současně i jakýmsi svorníkem se stala portrétní galerie, průběžně doplňované o nové rodinné podobizny.³⁹ Mezi jejich autory nacházíme proslulé i méně známé portrétisty, mj. Jana Thomase, Antonia Davida, Martina van Meytense, Johanna Michaela Millitze, Jakoba Michla, Gottlieba Achatia Raehmela, Martina Ferdinanda Chvátala, Vincenza Camucciniho ad. Podobně jako v analogickém případě Lobkoviců bylo toto historické jádro sbírky Dietrichsteiny respektováno i v 19. století, kdy rodinné portréty byly chápány i jako významný pramen pro rodopisné bádání. Snad i proto pověřil kníže František Josef z Dietrichsteina na přelomu 30. a 40. let věhlasného malíře–miniaturistu Carla Josepha Aloyse Agricola

Katalog der Bilder im Schlosse Nikolsburg. Stand von 11. Oktober 1905 a Bilderkatalog Schloß Nikolsburg (nedatovaný strojepis, asi kolem 1912; MZA Brno, fond F 72, kart. 1279). Současně řadu obrazů nechal zrestaurovat tehdy uznávaným vídeňským restaurátorem Viktorem Jasperem. O hlubokém vztahu k obrazárně svědčí také jeho vlastnoruční excerpta k jejím dějinám; viz MZA Brno, fond G 140, kart. 613, inv. č. 2597, sign. 1403. — Patně prostřednictvím Mensdorff–Pouilly se několik dietrichsteinských obrazů neznámo kdy (snad již na konci 18. století?) stalo součástí obrazárny knížat Salmů na zámku v Rájci and Svitavou; srov. Lubomír Slaviček, *Inventáře dvou obrazových sbírek na Moravě. Vlastivědný věstník moravský XXX*, 1978, s. 300; idem, *Státní zámek Rájec nad Svitavou. Katalog obrazárny*. Brno 1980, nepag.

35 Obrazy, stejně jako grafická sbírka (viz pozn. 30), byly umístěny na původně dietrichsteinském zámku v Libochovicích v Čechách, na kterém se nacházely obrazy (především kopie Christiana Schrödera podle obrazů z císařské obrazárny na Pražském hradu) z majetku knížete Gundakara z Dietrichsteina; srov. Jaromír Neumann, [Kat.] *Petr Brandl 1668–1735*. Praha 1968, s. 115–118, č. kat. 69–70; Marjeta Ciglenceki, *Herbersteinská obrazárna na zámku v Ptuj*. *Cour d'honneur* 1, 1998, s. 77–79.

36 Některé ze zděděných obrazů, které byly převezeny na někdejší dietrichsteinský zámek v Lipníku nad Bečvou (srov. *Handbuch der Kunstpflege* /cit. v pozn. 5/, s. 643), jsou dnes uloženy jako svaz na zámku Šternberk.

37 Obrazy z jejího podílu zůstaly ve vídeňském paláci na Währingerstraße; srov. Th. von Frimmel 1913, s. 257–258; Wilhelm Suida, *Österreichische Kunstschatze* III, Wien 1914, tab. VI. (P. P. Rubens; zde určeno jako Valentin de Boulogne), VII. a VIII. (Anthonis van Dyck). Mecenášské a sběratelské sklony projevoval také její manžel Eduard Clam–Gallas (1805–1891), který mj. v letech 1843–1852 na výstavách Krasoumné jednoty, které se tehdy konaly v jeho pražském paláci v Husově ulici, zakoupil větší počet obrazů žijících českých malířů (A. Kosárek, Q. Mánes, J. Trenkwald, A. Dvořák ad.); srov. Zdeněk Hojda, *Kdo nakupoval na výstavách Karasoumné jednoty? In: Město v české kultuře 19. století*. Praha 1983, s. 139; B. Bouzková (cit. v pozn. 23), s. 283; Vít Vlnas (ed.), [Kat.] *Obrazárna v čechách 1796–1918*. Praha 1996, č. kat. 1.1.1.4 a s. 43, č. kat. 1.1.1.19. Viz též Zdeněk Bezecný, *Šlechta a umění v druhé polovině 19. století*. In: *Umění a veřejnost 19. století*. s. 1, 1998, s. 105–110.

38 Srov. Vít Vlnas, *Poznámky k žánrové skladbě českých barokních obrazáren*. In: *Rozprava o baroku. Sborník příspěvků z kolokvia barokního umění na území severozápadně od Prahy*. Praha 1993, s. 34–38.

39 Walther Schürmeyer, *Ahnengalerien*. In: *Realexikon der deutschen Kunstgeschichte* 1. Stuttgart 1937, sl. 221–227; Sabine Fellner, *Das adelige Porträt. Zwischen Typus und Individualität*. In: [Kat.] *Adel im Wandel. Politik–Kultur–Konfession 1500–1700*. Rosenburg 1990, s. 499–508.

(1779–1852), aby podle vybraných rodinných portrétů a obrazů z historie Dietrichsteinů vytvořil zmenšené kopie, „*die in seiner Gemächer in Wien aufstellte um sie immer vor Augen zu haben*“.⁴⁰ Současně uložil polyhistorovi Karlu Wenzelidesovi (1770–1852), který od 1805 pečoval o knížecí archiv, aby rozluštil a přepsal veškeré staré nápisy objevující se portrétech v galerii předků. Agricolovy miniaturní kopie, stejně jako výsledky Wenzelidesova epigrafického a rotopisného bádání následně posloužily jako podklady při vydání alba litografií Roberta Theera *Familien-Portraite und Historische Bilder aus dem Fürstlich Dietrichstein'schen Hause*.⁴¹

Kolem galerie předků se v průběhu času podařilo soustředit poměrně velké množství obrazů, které sloužily především k výzdobě reprezentačních prostor knížecího sídla. Tomu ostatně odpovídá i tematická skladba obrazového souboru s četnými krajinomalbami a obrazy s bitevními výjevy (Anton Faistenberger, Jan van Huchtenburg, Jean-Baptista Martin a Christian Reder) a zejména s loveckými a zvířecími motivy, jejichž autory byli nizozemští, italští a středoevropské specialisté, např. David de Koninck, Jan Ossenbeck, Carlo Londonio, Franz Werner von Tamm, Franz Grafenstein, nebo jednotliví členové rozvětvených malířských rodin Hamiltonů a Roosů. Snad nejpočetnějším souborem animalistických obrazů byl zastoupen dietrichsteinský dvorní malíř Josef František Adolf (1685–1762), který vytvořil také četné portréty koní z knížecího hřebčince v Kupařovicích.⁴² Jako animalista, autor zátiší a dekorativních paneau pro knížete Leopolda z Dietrichsteina nejspíše pracoval i prozatím málo poznaný, v Brně usazený malíř Ximenes.⁴³ Dekorativní funkci plně vyhovovala také květinová zátiší, použitá nezřídka jako supraporty, z nichž řada byla v Mikulově tradičně připsána neapolskému malíři Nikolausi Casissovi, respektive ve

⁴⁰ M. M. Feyfar (cit. v pozn. 23), s. 339.

⁴¹ Viz MZA Brno, fond F 18, kart. 1509, inv. č. 8392, sign. 218 la; fond F 72, kart. 1279. Seznam dietrichsteinské grafické sbírky z roku 1861 (cit. v pozn. 30) uvádí: „*Bilder aus dem Fürstlich Dietrichstein'schen Hause Lithographirt von Robert Theer, nach Agricola, 37 Portefeuille, jedes 40 Blätter enthaltend 220 [f.]*.“ – Portréty z dietrichsteinského majetku se výrazným způsobem uplatnily na několika výstavách; viz např. [Kat.] *Spitzen- und Porträus-Ausstellung*. Wien 1906 nebo [Kat.] *Österreichische Porträt-Ausstellung 1815–1914*. Wien 1927.

⁴² Milan Čoupek, Několik poznámek k životopisu malířské rodiny Adolfů (Adolphů). *Vlastivědný věstník moravský* 43, 1991, s. 179–181. Viz též MZA Brno, fond F 72, kart. 1279. – K malbě koní a ke vztahu barokní aristokracie ke koním viz Walther Liedtke, *The Royal Horse and Rider. Painting, Sculpture and Horsemanship 1500 to 1800*. New York 1989; Reinhold Baumstark, *Pferdebilder der Barockzeit*, in: [Kat.] *Joseph Wenzel von Liechtenstein. Fürst und Diplomat im Europa des 18. Jahrhunderts*. Vaduz 1990, s. 158–166; Herbert Haupt, „*Rara sunt cara*“. Kulturelle Schwerpunkte fürstlichen Lebensstills. In: E. Oberhammer (cit. v pozn. 3), s. 115–119.

⁴³ Umělcovo jméno („*Ximenes Thiermaler*“) se bez uvedení konkrétních prací objevuje v bližší nespecifikovaném a nedatovaném soupise cca 15 obrazů (MZA Brno, fond F 72, kart. 1279). Nelze vyloučit, že z dietrichsteinského majetku pochází prozatím jediný umělcův signovaný obraz na zámku v Rájci nad Svitavou (viz pozn. 43); srov. L. Slavíček 1980 (cit. v pozn. 34), č. kat. 182; Pavel Štěpánek, [Kat.] *Španělské umění 17. a 18. století z československých sbírek*. Praha 1989/1990, č. kat. 51. Ximenesův vztah k Dietrichsteinům dokládá ještě účet z října 1698; srov. V. Richter 1968 (cit. v pozn. 8), s. 116.

Vídni činnému malíři berlínského původu Johannu Baptistovi Hälszelovi. Poměrně značný podíl připadl rovněž kopiím podle obdivovaných obrazů významných umělců, zastoupených v dietrichsteinské obrazárně např. pozdějšími, příp. i dobovými kopiemi Tizianovy ležící Venuše, kompozice *Mucius Scaevola před Porsennou* P. P. Rubense, nebo jezdeckého portrétu prince Thomase Savoy-Carignona od Anthonise van Dyck.

Součástí kolekce dietrichsteinských obrazů se od samého počátku nepochybně stávala i díla, vyznačující se vysokou uměleckou kvalitou. Jako příklad *pars pro toto* můžeme uvést monumentální *Jezdecký portrét Dona Diega Messia Felipe de Guzmán, markýze de Légenes* od flámského malíře 17. století Gaspara de Crayer [obr. 1], za jehož autora byl původně považován Theodor van Thulden, posléze Diego Velázquez, či P. P. Rubens.⁴⁴ Ovšem ani v tomto případě nelze zcela vyloučit, že hlavním důvodem původního zařazení obrazu do sbírky byla osoba portrétovaného, nebo skutečnost, že malíř značnou pozornost věnoval mistrovskému spodobení koně. Podobná kritéria si lze představit i u dalších obrazů dietrichsteinské obrazárny, např. u dvou ekvestrických podobizen zachycujících podobu římského krále a potomního císaře Josefa I.⁴⁵ [obr. 3] a budoucího anglického krále Jiřího III. jako prince Waleského.⁴⁶ Jejich autory byli antverpský malíř Antoon Schoonjans, umělecky činný především v Berlíně a ve Vídni, respektive známý pařížský portrétista Jean-Baptiste van Loo. Tezi o přítomnosti výtvarně nesporně kvalitních děl v obrazárně mikulovských Dietrichsteinů přesvědčivě dokládá skutečnost, že uvedená práce Gaspara de Crayer se po roce 1950 stala, stejně jako např. obraz *Loutnistka* [obr. 2] předního představitele utrechtského malířství počátku 17. století Hendricka Terbrugghena,⁴⁷ významnou součástí sbírek Kunsthistorisches Museum ve Vídni.

⁴⁴ Dnes ve Vídni, Kunsthistorisches Museum, inv. č. 9112; získáno 1952 ze sbírky hraběcí rodiny Clam-Gallasů; srov. Hans Vlieghe, Caspar de Crayer als Bildnismaler. Seine Entwicklung bis etwa 1630. *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen in Wien* 63, 1967, s. 93–95, obr. 78, 79; idem, *Caspar de Crayer. Sa vie et ses oeuvres*. Bruxelles 1972, s. 255–256. č. kat. A 255; [Kat.] *Die Gemäldegalerie des Kunsthistorischen Museums in Wien. Verzeichnis der Gemälde*. Wien 1991, s. 47, obr. tab. 430.

⁴⁵ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4039; srov. A. Rille 1912, s. 101; B. Samek 1999, s. 501, obr.

⁴⁶ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4190; srov. A. Rille 1912, s. 103, obr.

⁴⁷ Dnes Vídeň, Kunsthistorisches Museum, inv. č. 9116; srov. A. Rille 1912, s. 107–108, obr. (zde jako Gerard van Honthorst); Benedict Nicolson, *Hendrick Terbrugghen*. The Hague 1958, s. 107, č. kat. A74, obr. tab. 42; Klaus Demus, *Katalog der Gemäldegalerie. Holländische Meister des 15., 16. und 17. Jahrhunderts*. Wien 1972, s. 92–93, obr. 24; *Verzeichnis der Gemälde* Wien (cit. v pozn. 44), s. 120, obr. tab. 169.

Edice inventářů dietrichsteinské obrazárny.⁴⁸

- I. Výtah ze seznamu Jeana Treheta z roku 1700, nedat. (před 24. 12. 1850); sestavil Matthias Koch.⁴⁹**
 MZA Brno, fond F 72, kart. 1279.

Verzeichnis

der von Jean Tuchet [sic] dem Fürsten Leopold i. J. 1700 verkauften 50 Stück Gemälde.

- [1.] *Vier Schlachten—Stücke von Martin aus Paris.*
- [2.] *Zwei Ebensolche vom Seel. Graffen, in Paris.*
- [3.] *Zwei Blumen—Gemähle von Baptista von Paris.*
- [4.] *Zwei Jagd—Stücke von David de Conainck [sic]. Paris.*
- [5.] *Zwei Ebensolche kleinere von nämlichen Künstler.*
- [6.] *Ein großes Jagd—Gemähle von Nämlichen.*
- [7.] *Zwei Landschaften von Fr. Millet. Paris.*
- [8.] *Zwei andere (?) Gemähle von Nämlichen.*
- [9.] *Die heilige Familie von Strudl.*
- [10.] *Vier Gemähle von Fastenberger.*
- [11.] *Vier Landschaften in Oval, von Nämlichen.*
- [12.] *Eine Bauern—Hochzeit vom alten Bruge (Breugel?)*
- [13.] *Die Liebe zum Vater, von Farline.*
- [14.] *Des h. Hieronymus von Nämlichen.*
- [15.] *König Assirius und die Königin Esther (ohne Angabe des Künstlers.)*
- [16.] *Venus ruhend, von Fautier.*
- [17.] *Kinder, auf Alabaster gemahlt.*
- [18.] *Zwei Landschaften vom Neapolitaner (?).*
- [19.] *Vier Landschaften. Ohne weitere Angabe.*
- [20.] *Zwei sehr große Blumenstücke.*
- [21.] *Zwei Landschaften von einem berühmten „romanischen“ Mahler.*
- [22.] *Eine Venus Gemähl von Mignar [sic].*
- [23.] *Ein Haase, von einem „romanischen“ Mahler.*

⁴⁸ Edice zveřejňuje *in extenso* podstatnou část dochovaných inventářů dietrichsteinské obrazové sbírky umístěné v Mikulově, příp. ve Vídni. Text byl přepsán bez doplňování zkrácených slov a jsou v něm použita následující značení: <M. Cassisa> pro škrtnuté slovo; <Rembrandt> pro dodatečně připsy; ./], např. [detto] pro označení textu vloženého editorem a [sic] pro označení věcné chyby nebo např. upozornění na neobvyklé psaní jména apod.

⁴⁹ Výtah byl Kochem pořízen z originálu seznamu Jeana Treheta uloženého v MZA Brno, fond G 140, kart. 523. Trehetův seznam publikoval Z. Kudělka (cit. v pozn. 10), s. 87–88. K nálezu se vztahuje Kochův dopis knížeti Františku Josefu z Dietrichsteina (dat.: Mikulov, 24. 12. 1850); viz MZA Brno, fond F 72, kart. 1279. (V MZA Brno, fond G 140, kart. 548, inv. č. 2256, sign. 1096/a je uložena další korespondence mezi knížetem z Dietrichsteina a M. Kochem z let 1848–1854.) Obrazy z Trehetova nákupu vytvořily jádro obrazárny na mikulovském zámku a většinu z nich lze poměrně bezpečně identifikovat ve všech pozdějších dietrichsteinských inventářích. Ještě na počátku 20. století bylo zachováno nejméně 14 obrazů tohoto původu; viz *Bilderkatalog* (cit. v pozn. 34). Kromě obrazu Petera Strudela (pol. 9), který byl ve Vídni, se všechny zbývající nacházely na zámku v Mikulově: 3 krajiny Antona Faistenbergera, 4 lovecká zátíší Davida de Coninck, 1 z bitevních výjevů Jeana-Baptisty Martina a dále obrazy připisované Pieteru Bruegelovi st. (pol. 12), Farlinovi [sic] (pol. 13, 14), Pierru Mignardovi (pol. 22) a anonymnímu autorovi (15). Řadu z nich uvádí také A. Rille 1912.

- [24.] *Zwei Früchten–Stücke von Rom.*
 [25.] *Eine im Spiegel sich besehende Frau.*
 [26.] *Ein kleines Gemählde von H. Strudel.*
 [27.] *Zwei unvollendete Thierstücke.*

II. Výpis z nespécifikovaného inventáře obrazů z majetku Leopolda knížete Dietrichsteina, nedat. (před 3. 2. 1851); sestavil Matthias Koch.⁵⁰
 MZA Brno, fond F 72, kart. 1279.

Im Tafelzimmer.

(Wörtlich nach dem Original–Verzeichnisse)

1.	<i>Der heil. Petrus von Columba im Werth von</i>	30 f.
2.	<i>Unsere liebe Frau mit dem Jesulein, den h. Joseph, und Joh. Baptista, von Ferraro</i>	15 f.
3.	<i>Christus am Kreuze mit den beiden Schächern von Schönfeld</i>	10 f.
4.	<i>Maria Magdalena auf Kupfer von Louis di Garri</i>	10 f.
5.	<i>Mariens Geburt von Chevalier Bianki (oder Bianchi ?)</i>	6 f.
6.	<i>S. Joannes Nepom. von Hallwax</i>	24 f.
7.	<i>Der h. Petrus von Michel Angelo (?)</i>	20 f.
8.	<i>Das Bildniß des H. Leopold von Dietrichstein von einem berühmten Franzosen gemahlt</i>	50 f.
9.	<i>Das Bildniß von dessen Frau Gemahlin</i>	12 f.
10.	<i>Landschaft von Folker [sic]</i>	24 f.
11.	<i>Die Cleopatra, „ein wälsches Stück“</i>	20 f.
12.	<i>Archimedes von Strudl</i>	100 f.

In der Hauskapelle

(scheint nicht die Schloß– sondern Hauskapelle des Wiener–Hauses gewesen zu sein.)

13.	<i>Unsere liebe Frau, so dem h. Antonio das Jesu–Kindlein zu lieblosen darreicht auf einem alten Blatt gemahlt von Chev. Bianco</i>	100 f.
14.	<i>Eine kleine Battaglia von Bourgeon</i>	20 f.
15.	<i>Unbefleckte Empfängnis Mariae von einem Allievo des Karl Marat</i>	20 f.
16.	<i>Zwei Stuck im Blumenkranz, in deren einem die Ceres,</i>	

⁵⁰ Viz MZA Brno, fond F 72, kart. 1279: Kochův dopis knížeti Františku Josefovi z Dietrichsteina z 3. 2. 1851: „Nachdem ich auf ein zweites Gemählde–Verzeichniß gekommen bin, so gebe ich mir die Ehre, davon einer Auszug jener Gemählde hier angeschlossen zu überreichen, bei denen der Name des Künstler bemerkt ist, was unter 86 bloß bei 17 der Fall ist. Die beiden folgenden Nummern im Verzeichnisse habe ich bloß beigesetzt, weil sie sehr werthvolle Stücke enthalten, die vielleicht unter Verwandte des Fürstlichen Hauses gekommen sein können.

Da in dem Original–Verzeichnisse bei etlichen Bildern bemerkt ist, das Fürst Leopold sie im Spiel gewonnen hat, so vermuthe ich, daß sie ganze Collection sich in Wien befind, und das darüber hier befindliche Verzeichniß, aus dem Inventarium seines Nachlasses, herrührt. Die Preisbestimmung gibt den Fingerzeig zu dieser Vermuthung. [...]“ — Žádný z uvedených obrazů se nepodařilo identifikovat v pozdějších dietrichsteinských soupisech.

- und im andern die Flora vorgestellt ist, von Louis Garri* 40 f.
17. *Der h. Andreas, ein Entwurf von Bianco* 40 f.
18. *Eine große Battaglia, so den Entsatz Wiens vorbildet* 150 f.
Wohin mag dieses historisch werthvolle Bild, welches vermuthlich bald nach 1683 gemahlt wurde, hingekommen sein?
19. *Sieben künstliche Stück Bassi rilievi von Elfenbein jedes a 150 f.* 1050 f.
Von N° 19, welches sehr werthvoll gewesen sein dürfte, ist ebefals kein Spur zu finden.

III. Seznam dietrichsteinských obrazů na zámku v Mikulově, dat.: Mikulov, 26. 6. 1838; sestavil Franz Ampichl.⁵¹

Mikulov, Regionální muzeum.

Verzeichniss, der hochfürstlichen Bilder-Gallerie im Schloße Nikolsburg, mit Angabe der Meister, des Geburtsortes und der Jahreszahl, beschrieben in Nikolsburg den 26 Juny 1838. Ampichl.

1. Zimmer.

N°	Gegenstände	Meister. Geburtsort und Jahreszahl, wann er geboren.
1.	<i>Reiterstück.</i>	<i>Ferd. Hamilton. Schottland. 1688.</i>
2.	<i>Alter männlicher Kopf.</i>	<i>van der Delft. Holland. 1642.</i>
3.	<i>Seestück.</i>	<i>Adam Willaerts. Antwerpen. 1577</i>
4.	<i>Schaafstück.</i>	<i>Unbekannt.</i>
5.	<i>Wolf mit Hund.</i>	<i>van Limbourg. Holland. 1720.</i>
6.	<i>männlicher Kopf.</i>	<i>Hoogstraten. Dortrecht 1627.</i>
7.	<i>Schaafe</i>	<i>Rosa da Tivoli. Neapel. 1702.</i>
8.	<i>Blumen und Früchten.</i>	<i>Max Pfeiler. Deutschland. 1700.</i>
9.	<i>Eine Dame in orientalischer Tracht.</i>	<i>Koenig. Nürnberg 1613.</i>
10.	<i>Schlacht.</i>	<i>Eismann. Venedig. 1634.</i>
11.	<i>Eule mit toden Vögel.</i>	<i>Georg Hamilton. Schottland. 1675.</i>
12.	<i>Schlacht.</i>	<i>Philip Rugendas. Augsburg 1666.</i>
13.	<i>gebirgichte Landschaft.</i>	<i>Anton Feistenberger. Insbruck. 1674.</i>
14.	<i>Blumenstück</i>	<i>F. Hölzel. Wien. 1760.</i>
15.	<i>Gans mit Hund.</i>	<i>Unbekannt.</i>
16.	<i>Esel mit Schaafe und Hirt.</i>	<i>Gabriel van Leeuw. Dortrecht. 1643.</i>

⁵¹ Většina obrazů se objevuje i v pozdějších inventářích, byť s jinými autorskými určeními. Příkladem může být soubor krajin (pol. 68, 76, 82, 84, 92, 101), které byly postupně připsány Pieteru Gyselsovi, Pietru Snayersovi a Theobaldu Michauovi, nebo žánrové scény připsané Hansovi Grafovi (pol. 65, 98), které se později objevují s atribucí Carlovi Aigenovi, nebo Franzi Paulu de Fergovi. Některá autorská určení navržená Ampichlem se v pozdějších inventářích již neobjevují, např. Martino Altomonte (pol. 95), Cornelis nebo Jacobus Biltius (pol. 23, 34), Adam Willaerts (pol. 3, 50), Adriaen Weerdt (pol. 71), Gabriel Leeuw (pol. 16, 28), nebo Johann Heiss (pol. 123, 125). V Mikulově. Regionální muzeum jsou uloženy 2 nedatované inventáře (*Bilder-Chatalog* a *Bilder Catalog*), které nesporně vycházejí z Ampichlova seznamu. První z nich vypočítává 125 obrazů a druhý (patrně jen zlomek původního inventáře) 51.

17.	<i>Landschaft.</i>	<i>Anton Feistenberger. Innsbruck. 1674.</i>
18.	<i>Schlacht.</i>	<i>Eismann. Venedig. 1634.</i>
19.	<i>Rebbhühner.</i>	<i>Georg Hamilton. Schottland. 1675.</i>
20.	<i>Kotzenkopf.</i>	<i>Grafenstein. Wien. 1720.</i>
21.	<i>Landschaft.</i>	<i>Anton Feistenberger. Innsbruck. 1674.</i>
22.	<i>Blumen.</i>	<i>Hölzel. Wien. 1760.</i>
23.	<i>Hund und Wildpret.</i>	<i>Biltius. Augsburg. 1680.</i>
24.	<i>Hunde und Wildpret.</i>	<i>Griff. Wien. 1770.</i>
25.	<i>Architektur mit Figuren.</i>	<i>Paul Pannini. Piazenza. 1691.</i>
26.	<i>totdes Geflügel.</i>	<i>Burgau. Linz. 1718.</i>
27.	<i>Pferde.</i>	<i>Jost: van Ossenbeck. Rotterdam. 1627.</i>
28.	<i>Kühe und Schaafe.</i>	<i>Gabriel van Leeuw. Dortrecht. 1643.</i>
29.	<i>Mutius.</i>	<i>Nicol: van der Horst. Antwerpen. 1646.</i>
30.	<i>totdes Geflügel</i>	<i>Burgau. Linz. 1718.</i>
31.	<i>Architektur.</i>	<i>Paul Pannini. Piazenza. 1691.</i>
32.	<i>Pferde.</i>	<i>Jost. van Ossenbeck. Rotterdam. 1627.</i>
33.	<i>Geflügel mit Pfau.</i>	<i>Griff. Wien. 1770.</i>
34.	<i>Hase mit toden Vögel.</i>	<i>Biltius. Augsburg. 1680.</i>
35.	<i>Landschaft.</i>	<i>A: Feistenberger. Innsbruck. 1674.</i>
36.	<i>männliches Portrait.</i>	<i>Unbekannt.</i>
37.	<i>Geburt Maria.</i>	<i>Joachim Beuckelaer. Cölln 1530.</i>
38.	<i>bürgl. Conversation.</i>	<i>Lancredi. Paris 1690.</i>
39.	<i>Reiter.</i>	<i>Ferd: Hamilton. Schottland. 1684.</i>
40.	<i>Diana im Bade.</i>	<i>nach Albani. Italienische Schule.</i>
41.	<i>Enthauptung des Johannes.</i>	<i>nach Albrecht Dürer. Deutsche Schule.</i>
42.	<i>Schlacht.</i>	<i>J. Martin. Paris. 1659.</i>
43.	<i>Lautenspielerin.</i>	<i>Gerard Honthorst. Utrecht. 1592.</i>
44.	<i>Früchten und Blumen.</i>	<i>Max. Pfeiler. Deutschland. 1700.</i>
45.	<i>Hund.</i>	<i>Wernher Tamm. Hamburg. 1658.</i>
46.	<i>Portrait des Mahlers Rembrandt.</i>	<i>Alte Copie. Holländische Schule.</i>
47.	<i>Schaafe.</i>	<i>Rosa da Tivoli. Neapel. 1702.</i>
48.	<i>Reiter.</i>	<i>Ferd: Hamilton. Schottland. 1684.</i>
49.	<i>Portrait.</i>	<i>Unbekannt.</i>
50.	<i>Seestück.</i>	<i>A. Willaerts. Antwerpen. 1577.</i>
51.	<i>SchAAFstück.</i>	<i>Unbekannt.</i>

2.^{en} Zimmer.

52.	<i>männlicher Portrait.</i>	<i>Christian Seybold. Mainz. 1697.</i>
54.	<i>Geburt Chrysti.</i>	<i>nach Maratti. italienische Schule.</i>
53.	<i>Portrait einer Dame</i>	<i>van Dyck. Antwerpen. 1599.</i>
55.	<i>männliches Portrait.</i>	<i>Nicolaes Maas. Dortrecht. 1632.</i>
56.	<i>Portrait einer Frau.</i>	[detto]
57.	<i>Portrait einer Dame.</i>	<i>Barthol: Helst. Harlem. 1613.</i>
58.	<i>Portrait eines Ritters.</i>	<i>Unbekannt.</i>
59.	<i>Chrystus 12 Jahre alt im Tempel.</i>	<i>Albr: Dürer. Nürnberg. 1470.</i>
60.	<i>Blumen.</i>	<i>Max. Pfeiler. Deutschland. 1700.</i>
61.	<i>Landschaft.</i>	<i>Glauber. Utrecht. 1646.</i>
62.	<i>Landschaft</i>	[detto]
63.	<i>Ahasverus und Esther.</i>	<i>Jac: Jordaens. Delft. 1616.</i>
64.	<i>Blumen.</i>	<i>Hölzel. Wien. 1760.</i>
65.	<i>Bauern Kirchttag.</i>	<i>Hans Graf. Wien. 1690.</i>
66.	<i>totdes Reh</i>	<i>Georg Hamilton. Schottland. 1675.</i>

67. *Blumen.* Hölzel. Wien. 1760.
68. *Landschaft mit Figuren.* van Gysels. Holland. 1610.
69. *Hirschjagd.* nach Sneyers. Niederländischer Schule.
70. *Thierstück.* Heinrich Roos. Pfalz. 1631.
71. *Charitas Romana* Adriaen Weerd. Brüssel. 1604.
72. *Schlacht.* Eismann. Venedig. 1634.
73. *Portrait in orientalischer Tracht.* Ferdinand Bol. Dortrecht. 1603.
74. *Feldlager Scene.* Joh. Hugtenburg. Harlem. 1646.
75. *Hund und todten Hasen.* Joh. Wenix. Amsterdam. 1644.
76. *Landschaft.* van Gysels. Holland. 1610.
77. *idilische Landschaft.* Orient. Ungarn. 1677.
78. *Hunde mit Jagdgeräthe.* Griff. Wien. 1770.
79. *Lautenspieler.* Romanelly. Rom. 1617.
80. *Schlacht.* J. Martin. Paris. 1659.
81. *Portrait des Wallenstein.* Theod. van Thulden. Nederland. 1607.
82. *Landschaft.* van Gysels. Holland. 1610.
83. *Früchtenstück.* David de Hemm. Utrecht. 1606.
84. *Landschaft.* van Gysels. Holland. 1610.
85. *Landschaft idilisch.* Orient. Ungarn. 1677.
86. *Pfauen.* Griff. Wien. 1770.
87. *Lautenstimmer.* Romanelly. Rom. 1617.
88. *Schlacht.* J. Martin. Paris. 1659.
89. *Fürst Dietrichstein: Portrait.* Unbekannt.
90. *Feldlager.* Joh. Hugtenburg. Harlem. 1646.
91. *Hase mit Jagdgeräthe.* Joh. Wenix. Amsterdam. 1644.
92. *Landschaft.* van Gysels. Holland. 1610.
93. *Bärenjagd.* nach Sneyders. Niederländischer Schule.
94. *idilsche Landschaft.* François Millet. Antwerpen. 1643.
95. *Heilige Familie.* Martin Altomonte. Rom. 1657.
96. *Schlacht.* Eismann. Venedig. 1634.
97. *Blumen.* Hölzel. Wien. 1760.
98. *Jahrmarkt.* Hans Graf. Wien. 1690.
99. *todter Eber.* Georg Hamilton. Schottland. 1675.
100. *Blumen.* Hölzel. Wien. 1760.
101. *Landschaft.* van Gysels. Holland. 1610.
102. *Landschaft mit todten Geflügel.* Burgau. Linz. 1718.
103. *Früchten.* Max. Pfeiler. Deutschland. 1700.
104. *Winterlandschaft.* Joh. Breughel. Brüssel 1589.
105. *Architektur, das innere eines Tempels.* de Witt. Gent. 1550.
106. *bürgerl. Conversation.* H. V. Waterschoodt. München. 1772.
107. *Pferd mit Reiter.* J. Fálens. Antwerpen. 1701.
108. *Alexander wird sein nahes Ende wahrgesagt.* Jac. Jordaens. Delft. 1616.
109. *Schlafende Venus.* nach Titian. Venetianer Schule.
110. *Jagdstück mit Landschaft.* Burgau. Linz. 1718.
111. *Früchten.* Max. Pfeiler. Deutschland. 1700.
112. *Winterlandschaft.* Joh. Breughel. Brüssel 1589.
113. *das innere eines Tempels.* de Witt. Gent. 1550.
114. *bürgl. Conversation.* H. V. Waterschoodt. München. 1772.
115. *Portrait eines alten Mannes.* Unbekannt.
116. *Blumen.* Max. Pfeiler. Deutschland. 1700.
117. *Portrait eines alten Weibes.* H. Viktor. Antwerpen. 1608.

118.	<i>Hl. Hyronimus.</i>	<i>Unbekannt.</i>
119.	<i>Bauern Hochzeit.</i>	<i>Peter Breughel. Brüssel. 1524.</i>
120.	<i>Hl. Johannes.</i>	<i>Paul Rubens. Köln. 1577.</i>
121.	<i>männliches Portrait.</i>	<i>Franz Borbus. Brügge. 1540.</i>
122.	<i>Venus mit Amoretten.</i>	<i>nach Rubens.</i>
123.	<i>Historisch.</i>	<i>Joh. Heiss. Memmingen 1640.</i>
124.	<i>Bärenjagd.</i>	<i>Franz Sneyders. Antwerpen 1579.</i>
125.	<i>Historisch.</i>	<i>Joh. Heiss. Memmingen 1640.</i>

3er Zimmer.

126.	<i>Blumen.</i>	<i>v. H. Casini. Wien 1720.</i>
127.	<i>Blumen.</i>	<i>[detto]</i>
128.	<i>Blumen.</i>	<i>[detto]</i>
129.	<i>Blumen.</i>	<i>[detto]</i>
130.	<i>Blumen.</i>	<i>[detto]</i>
131.	<i>Blumen.</i>	<i>[detto]</i>
132.	<i>detto.</i>	<i>[detto]</i>
133.	<i>Hund mit Wildpret.</i>	<i>Adolph. Wien. 1680.</i>
134.	<i>Blumen in Vase.</i>	<i>H. Casini.</i>
135.	<i>Hund mit Wildkatze.</i>	<i>Adolph.</i>
136.	<i>Adler todtes Reh und Fuchs.</i>	<i>detto.</i>
137.	<i>Goldfassenen.</i>	<i>detto.</i>
138.	<i>Ländliche Scene.</i>	<i>Franz Bassano. Vizenza. 1498.</i>
139.	<i>Vögel.</i>	<i>Adolph.</i>
140.	<i>Schlange und Eidesen.</i>	<i>detto.</i>
141.	<i>Blumen in Vase.</i>	<i>Casini.</i>
142.	<i>Blumen.</i>	<i>Max. Pfeiler.</i>
143.	<i>Vögel mit Eule.</i>	<i>Adolph.</i>
144.	<i>Vögel.</i>	<i>detto.</i>
145.	<i>Fuchs mit todtter Wildschwein.</i>	<i>detto.</i>
146.	<i>Hase und Vögel.</i>	<i>detto.</i>
147.	<i>Blumen in Vase.</i>	<i>Casini.</i>
148.	<i>Enten in Wasser.</i>	<i>Adolph.</i>
149.	<i>Blumen mit Federvieh.</i>	<i>Casini.</i>
150.	<i>Blumen in Vase.</i>	<i>detto.</i>
151.	<i>Wildenten im Teiche.</i>	<i>Adolph.</i>
152.	<i>Blumen in Vase.</i>	<i>Casini.</i>
153.	<i>Blumen mit Hund.</i>	<i>detto.</i>
154.	<i>Blumen mit Pfau.</i>	<i>detto.</i>
155.	<i>Blumenstrauß.</i>	<i>detto.</i>

IV. Seznam obrazů, které z rodinné obrazové sbírky v Mikulově 1850 získal hrabě Josef z Dietrichsteina, dat.: Mikulov, 7. 10. 1850; sestavil Anton Brun (?).⁵²

MZA Brno, fond F 72, kart. 1279.

Verzeichniz

über die von S Durchlaucht dem Herrn Fürsten von Dietrichstein dem Herrn Majoratsgrafen Joseph von Dietrichstein aus der Nikolsburg Schloß-Bilder-Sammlung vorgeliehen und am inangesetzten Tage übergebenen Gemälde.

No	Gegenstand	Eigenschaft derselben	Auf was sie aufgetragen sind	Länge in		Breite		Name des Künstlers
				Fuß	Zoll	Fuß	Zoll	
[1.] 2.	Alten Mann vorstellend Oehlgemälde Leinwand	2	3	1			9	van der Delft
[2.] 6.	Männliches Bruststück	./.	./.	3	2	2	8	Haagstreeten
[3.] 9.	Eine Perserin	./.	Blech		11	.	8	van König
[4.] 11.	Vögel und eine Blumenvase	./.	Leinwand	1	8	1	1	Hamilton
[5.] 19.	Zwei Repphühner	./.	./.	1	8	1	1	d°
[6.] 20.	Ein Luchskopf	./.	./.	.	6	1	1	Grafenstein
[7.] 42.	Türkenschlacht	./.	./.	2	.	2	7	J. B. Martin
[8.] 45.	Ein Hund	./.	./.	2	10	2	3	Franz Tamm
[9.] 46.	Männliches Brustbild	./.	./.	2	11	1	11	nach Rembrand
[10.] 48.	Landschaft mit einem Pferd	./.	./.	1	7	1	5	Ferd. v. Hamilton
[11.] 49.	Männlicher Kopf	./.	./.	2	4	1	9	Unbekannt
[12.] 52.	dto	./.	./.	2	.	1	6	Christian Seyboldt
[13.] 53.	Damen Portrait	./.	./.	3	6	2	3	van Dyck
[14.] 55.	Männlicher Kopf	./.	./.	2	.	1	8	Franz Borbus
[15.] 56.	Weiblicher Kopf	./.	./.	2	3	1	9	Nikol. Maes
[16.] 57.	dto	./.	./.	2	.	1	8	Barthl. v. d. Helst
[17.] 58.	Männliches Kopf	./.	./.	2	3	1	9	unbekannt
[18.] 59.	Christus im Tempel	./.	Holz	3	.	3	8	Albr. Dürer ⁵³
[19.] 70.	Thierstück	./.	Leinwand	1	11	2	1	Heinr. Roos

⁵² V MZA Brno, fond F 72, kart. 1279 je uložen ještě jeden, téměř identický, byť odlišně uspořádaný seznam s méně informacemi (*Verzeichniz, über die mir von meinem Vater aus der Nikolsburger Schloß-Bildersammlung vorgeliehenen und an Heutigen übernommenen Gemälde* [...]), dat.: 7. 10. 1850. K celé záležitosti je ve stejném fondu dochována korespondence mezi knížetem Františkem Josefem z Dietrichsteina a zámeckým hejtmánem Ludwigem von Reinöhl z října až prosince 1850. Kromě děl uvedených v seznamu byl tehdy z Mikulova odvezen ještě obraz *Charitas* připisovaný Correggiovovi (viz pozn. 18). Obrazy byly určeny pro byt hraběte Josefa z Dietrichsteina v paláci na Minoritenplatzu 41. – Většinu obrazů uvedených v *Seznamu IV.* (s výjimkou pol. 8, 10, 16, 18, 19, 23, 25, 26, 124) zaznamenává také blíže nespécifikovaný a nedatovaný soupis, nebo výtah z inventáře, uložený ve fondu F 72, kart. 1279, který upřesňuje některé atribuce: např. obraz sub 3 je určen jako práce Petera van der Faes, zv. Lely?, zimní krajiny (pol. 31 a 37) jsou připsány s jistou výhradou T. H. Mansovi, tj. Thomasi Heeremansovi a žánrové obrazy (pol. 42, 43) Molenaerovi, nebo u kostelních interiérů (pol. 32, 38) je uveden monogram a datování: f. i. 1636.

⁵³ Viz pozn. 21.

No	Gegenstand	Eigenschaft derselben	Auf was sie aufgetragen sind	Länge in		Breite		Name des Künstlers
				Fuß	Zoll	Fuß	Zoll	
[20.] 73.	Männlicher Kopf	. /.	Holz	2	9	1	10	Fer. Bol (n. Rembrand)
[21.] 74.	Feldlager Scene	. /.	Leinwand	1	6	2	.	Hugtenburg Johann
[22.] 75.	Todter Hahn	. /.	. /.	2	11	2	3	Johann Weenix
[23.] 78.	Hund mit Jagdgeräth und Vögeln	Oelgemälde	Leinwand	1	7	2	2	Griff
[24.] 80.	Schlachtenstück	. /.	. /.	1	10	2	7	J. B. Martin
[25.] 81.	Wallenstein	. /.	. /.	7	11	5	9	Theod. van Thulden ⁵⁴
[26.] 86.	Pfauen	. /.	. /.	1	7	2	2	Griff
[27.] 88.	Schlacht	. /.	. /.	1	10	2	7	J. B. Martin
[28.] 89.	Portrait des Fürstentens Max. v. Dietrichstein	. /.	. /.	3	1	2	4	Unbekannt
[29.] 90.	Feldlager	. /.	. /.	1	6	2	.	Joh. Hugtenburg
[30.] 91.	Hahn mit Jagdgeräthe	. /.	. /.	2	11	2	3	Joh. Weenix
[31.] 104.	Winterlandschaft	. /.	. /.	.	9	1	1	Unbekannt
[32.] 105.	Das Innere eines Tempels mit Figuren	. /.	Kupfer	.	8	.	10	Casp. de Witte ⁵⁵
[33.] 106.	Zwei Figuren und ein Hund in einem Zimmer	. /.	Holz	.	11	.	8	H. V. Walterschood ⁵⁶
[34.] 107.	Pferde und Reiter	. /.	Leinwand	.	11	.	10	Karl Falens
[35.] 112.	Winterlandschaft	. /.	. /.	.	9	1	1	Breughel
[36.] 113.	Architektur	. /.	Kupfer	.	8	.	10	Kasp. de Witte ⁵⁷
[37.] 114.	Mann, Weib mit säugendem Kind	. /.	Holz	.	11	.	8	H. V. Walterschood ⁵⁸
[38.] 120.	Ein Mann in halb. Figur mit einem weißen Tuche über d. Achsel	. /.	. /.	2	.	1	6	P. P. Rubens
[39.] 121.	Portrait einer Ritters	. /.	. /.	1	7	1	3	Franz Borbus

⁵⁴ Viz pozn. 44.

⁵⁵ Dnes Šternberk, svaz Lipník nad Bečvou, inv. č. 936 — Friedrich Juvenel, *Interiér kostela s výjevem Kristus uniká kamenováni* (na rubu vlastnický štítek: *Gräfin Hatzfeldt*); srov. Lubor Machytka, *Nizozemské maliřství ve sbírkách olomoucké oblasti* [rukopis kandidátské diserta-ce]. Olomouc 1970, s. 278–279; Antonín Jirka, [Kat.] *Maliřství 15.–18. století z moravských zámeckých sbírek. Valtice–Šternberk–Bučovice*. Brno s. a. [1997], č. kat. 16 (zde mylně uvedeno jako součást liechtensteinského obrazového majetku na Moravě; k tomu srov. též recenzi Milana Žďárského in: *Umění XLV*, 1997, s. 219–220).

⁵⁶ Dnes Šternberk, svaz Lipník nad Bečvou, inv. č. 929 — Hendrick van Waterschoot, *Holandský interiér s ženou a kouřícím mužem* (na rubu vlastnický štítek: *Gfin Hatzfeldt, No 22*); srov. L. Machytka 1970 (cit. v pozn. 55), s. 292.

⁵⁷ Dnes Šternberk, svaz Lipník nad Bečvou, inv. č. 937 — Friedrich Juvenel, *Interiér kostela s výjevem Kristus a cizoložnice*; srov. L. Machytka 1970 (cit. v pozn. 55), s. 278–279; A. Jirka (cit. v pozn. 55), č. kat. 17 (s další bibliografií).

⁵⁸ Dnes Šternberk, svaz Lipník nad Bečvou, inv. č. 928 — H. van Waterschoot, *Holandský interiér s kojící ženou*; srov. L. Machytka 1970 (cit. v pozn. 55), s. 292.

No	Gegenstand	Eigenschaft derselben	Auf was sie aufgetragen sind	Länge in Lichten	Breite			Name des Künstlers
				Fuß	Zoll	Fuß	Zoll	
[40.]	124. Bärenjagd	. /.	Leinwand	5	8	7	10	Franz Sneyer
[41.]	445. Männliches Portrait	. /.	. /.	2	3	1	9	
[42.]	570. Drei Männer und ein Weib	. /.	Holz	.	6	.	9	
[43.]	571. dito dito	. /.	. /.	.	6	.	9	

Nikolsburg 7. Oktober 1850

Joseph Graf Dietrichstein

Anton Brun
Registrator

v. Reinöhl
Schloßhauptmann

Das Original hier behalten

Wien den 3ten Oktober 1850 Prochazka

V. Seznam obrazů ve dvou místnostech obrazárny na zámku v Mikulově, nedat. (asi 1854).⁵⁹
MZA Brno, fond F 72, kart. 1279.

Galleriezimmer, Hauptwand den Fenstern gegenüber.

1. *Landschaft mit Staffage von Peter Snyers. 30 [fl.]*
2. *Blumenstück ?< Hälzel > Unbekannt. 30*
3. *Ein todter Hirsch, neben ihm ein Fanghund und Jagdgeräthe in offener Landschaft; Ferd. Hamilton. 120*
4. *Landschaft worin ein Bauerwirthshaus mit tanzenden u zechenden Bauern; <Carl Aigen> Franz d. P. Ferg. 50*
5. *Blumenstück von <Carl Viola > Joh. B. Hälzel. 50*
6. *Ein Rehbock u Geis von 4 Hunden verfolgt. J. Adolph? 30*
7. *Eine Marine; ? 25*
8. *Cimon u Pero im Kerker; von Farline. 150*
9. *Diana u. mehr. s. Nymphen von Acteon belauscht; ital Sch. 80*

⁵⁹ V MZA Brno (fond F 72, kart. 1279) jsou uloženy dva podobné seznamy (*Verzeichniss der in den zwei Bilderzimmer des Schloßes zu Nikolsburg befindlichen Oel-Gemälde*; nedat., cca 1858 a *Verzeichniss der in den zwei Bilderzimmer des Schloßes zu Nikolsburg befindlichen Gemälde*; nedat., cca 1858) a v Mikulově. Regionální muzeum ještě jeden (*Gemäldeverzeichnis*; nedat., cca 1861), které zachycují stav dietrichsteinské obrazárny v mikulovské rezidenci patrně mezi lety 1858–1861. Obrazy uvedené v těchto inventárních seznamech tvořily jádro obrazové sbírky na zámku v Mikulově a převážnou část z nich zaznamenává ve svém zpracování Albert Rille (1910 a 1912). — I v *Seznamu V.* je možno identifikovat obrazy z nákupu Jeana Treheta (1700). Nejméně 5 (pol. 22, 110 122, 126, 130) jich pochází z někdejší sbírky hraběte Leopolda z Dietrichsteina na zámku v Židlochovicích a kolem 1778 se objevuje v tamních inventářích; srov. A. Jirka (cit. v pozn. 11), s. 315–316, č. 3, 6 a 13.

10. *Landschaft mit Staffage; P. Snyers.* 30
11. *Diana mit einem Jagdhunde <Franscescini> Conte Pietro Liberi.* 120
12. *Ein Lauterspieler von Romanelli.*⁶⁰ 80
13. *Ein Reitergefecht von C. Röder.* 100
14. *Abschied der Agamemnon von Iphigenien. ?*⁶¹ 20
15. *Ideale Landschaft von Ant. Feistenberger.* 150
16. *Architektonische Perspective mit Christus bei dem Phariseer zur Mahlzeit, Pannini.* 200
17. *Todtes Wildpret, Jagdgeräte u Jagdhunde von David de Koning.*
- <18. *Landschaft mit Staff. P. Snyers.>* N° 18 u. 20 im kleineren
- <19. *Genrestk. niederl. Schule.>* Galleriezimmer
- <20. *Landschaft mit Staff. P. Snyers.>*
21. <Portrait: Gf. Leopold v. Dietrichstein>
*Georg III. auf einem Schimmel, im Hintergrund die Stadt London, von J. B. Vanloo.*⁶² 400
22. *Iphigenia vom Opferaltar durch Diana entzogen. ?* 20
23. *Ideale Landschaft von Ant. Feistenberger.* 150
24. *Architekton. perspective mit Christus u. seine Jüngerer beim Abendmahl. Pannini.* 200
25. *Ein Pfau, Indian, Tauben u. andere Thiere bei einer Gartenfontaine. Dav. de Koning.* 80
26. *Landschaft mit Staff. P. Snyers.* 30
27. *Christus an der Säule: Jos. Waldherr nach v. Dyk.* 25
28. *Ein Lauterspieler. Romanelli.* 80
29. *Ein Reitergefecht v. Ch. Röder.* 100
30. *Kampf zwischen zwei Bären und mehreren Hunden; Kopie nach Franz Sneyers.* 30
31. *Eine Marine. ?* 25
32. *Joseph, Maria mit dem Jesuskinde. Pet. v. Strudel.* 150
33. *Ideale Landschaft. Ant. Feistenberger.* 150
34. *Landschaft mit Staff. P. Snyers.* 30
35. *Blumenstk ? <Hälzel> Unbekannt.* 30
36. *Ein erlegter Eber, ein Fanghund, u. Jagdgeräte in einer Landschaft, v. Ferd. v. Hamilton.* 120
37. *Ein Dorf mir einer Messe mit vielen Figuren von <Carl Aigen> Franz d. Paula Ferg.*
38. *Blumenstk. v. <Carl Viola> Joh. B. Hälszel.* 50

Seitenwand rechts.

39. *Landschaft mit toden Geflügel unter einem Baum, Burgau?* 80
40. *Fruchtstück. Max Pfeiler?* 25
41. *Landschaft, klein? unbedeut.*
42. *Genrestk: Familienleben; niederl. Imitation.* 10
43. *Ein Schimmel u. ein Knabe im Stall. <Pet. v. Laar> Falens.* 20
44. *Genrestk: eine Familie an der Mahlzeit; niderländ. Imitation.* 10
45. *Eine schlafende Venus; von Vautier.* 200
46. *Die Enthalsamkeit des Scipio: Pet. v. Strudel.*⁶³ 400
47. *Eine Landschaft mit toden Geflügel unter einem Baum. Burgau?* 80
48. *Früchtenstück. Max Pfeiler?* 25
49. *Kleiner Landschaftel ? unbedeutend.*

⁶⁰ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 7275; srov. I. Krsek 1971, s. 205, obr. 91.

⁶¹ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4171.

⁶² Viz pozn. 46.

⁶³ Patrně replika nebo kopie známé kompozice Anthonise van Dycka v Oxfordu, Christ Church; srov. A. Rille 1912, s. 108; Oliver Millar, Van Dyck's Continenence of Scipio at Christ Church. *The Burlington Magazine* XCIII, 1951, s. 125–127; Christopher Brown–Hans Vlieghe (eds.). [Kat.] *Van Dyck 1599–1641*. Antwerp–London 1999, s. 150, pozn. 4.

50. *Genrestk: bürgerl. Familienleben; niederl. Imitat: 10*
 51. *Ein Schimmel u ein Knabe im Stall. Pet. van Laar. 20*
 52. *Genrestk: eine musikalische Unterhaltung; niederl. Imitation. 10*
 53. *Supraport: Blumenstk. v. F. W. Tam. <M. Cassisa>*
 54. *Eine bethende alte Frau ? F. Porbus d. ältere. 80*
 55. *Der heil. Hierimus in der Wüste, von Farline. 150*
 56. *Eine Häsin mit vier Jungen. F. W. Tam. 25*

Seitenwand links:

57. *Todtes Geflügel, Jagdgeräth u Hund; D. de Koning. 200*
 58. *Eine niederl. Bauernhochzeit von alten Breughel. 300*
 59. *Kampf zwischen einem Wolf u drei Hunden; W. Limborgh. 150*
 60. *Supraport: Blumenstk. von F. W. Tam.*
 61. *Schafe u. Ziegen in einer Landschaft. Londonio. 80*
 62. *Schafe in einer Landschaft. Londonio. 80*
 63. *Assuerus, Esther u Haman an der Mahlzeit; Schule des Paul Veronese. 500*

Zwischen den Fenstern:

64. *Ein tochter Haase, Geflügel u Jagdgeräth ? 20*
 65. *Ein Reiter, im rothen, weiß gallonierten Rock, reitet einen Braun in einem Park. J. Adolph. 100*
 66. *Ein Laboratorium in dem alte Leute verjüngt werden: Alideutsche Schule.⁶⁴ 50*
 67. *Ein Jagdfalke von J. Adolph. 20*
 68. *Venus einen Dorn aus dem Fuß ziehend von vier Amoretten umbegen; nach P. P. Rubens.⁶⁵ 25*
 69. *Portrait eines Kriegers in der Rüstung mit dem Commandostab in der Hand ? /:Marlborough?/:. 80*
 70. *Gegenstand aus der alten Geschichte; neapolitanische Schule. 50*
 71. *Von derselben Hand ein Gegenstand aus der alten Geschichte; neapolitan: Schule. 50*
 72. *Ideale Landschaft nach Gasp. Poussin. 30*
 73. *D.° D.° D.° 30*
 74. *Blumenstück von <Hälzel> Unbekannt. 30*
 75. *D.° < D.° > < D.° > 30*

In kleineren Galleriezimmer: Hinterwand

76. *Todtes Wildpret u. ein Hund in einer Landschaft; Unbekannt. 30*
 77. *Ein Seestück. ? Unbedeut.*
 78. *Landschaft ?*
 79. *Ein Reiter in blauen Rock einen Semmelbraun reitend. J. Adolff. 100*
 80. *Eine todt Gans, Haase u Vögel; von Burgau ? 30*
 133. *Mutius Scaevola vor dem König Porsenna die Hand in d. Feuer haltend; nach P. P. Rubens.⁶⁶ 80*
 81. *Kühe u Schafe mit einer Hirtin an Freien liegend; von Ossenbeck.⁶⁷ 100*

⁶⁴ Viz pozn. 22.

⁶⁵ Srov. Justus Müller Hofstede. [Kat.] *Peter Paul Rubens 1577–1640. Katalog I. Rubens in Italien, Gemälde, Ölskizzen, Zeichnungen. Triumph der Eucharistie. Wandteppiche aus dem Kölner Dom.* Köln 1977, s. 152–153. č. kat. 11, obr. s. 339.

⁶⁶ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4167 — P. P. Rubens–kopie. Patrně totožné s obrazem, který 1667 ve vídeňském Forchondtově obchodě ve Vidni zakoupil *prins van Diderichsteyn* [Ferdinand Josef nebo Gundaker z Dietrichsteina] *overste hofman van de Keiserin*; srov. Jan Denucé, *Kunstuitvoer in de 17e eeuw te Firma Forchoudt.* Antwerpen 1931, s. 95.

82. *Todter Haase u Vögel nebst verschd. Jagdgeräthschaften in einer Landschaft; Unbekannt.* 30
 83. *Kleine Landschaft ? Unbedeutend.*
 84. *Ein Seestück ?*
 85. *Ein Reiter in trappfärbigen Rock einem Rappen reitend, von J. Adolff.* 100
 86. *Todter Haase u Vögel in Freien, von Burgau ?* 20

Seitenwand rechts:

87. *Ovale Landschaft von Ant. Feistenberger.* 15
 88. *Eine Familienscene in niederländ. Art.*
 89. *Kleine Landschaft ? Unbeditd.*
 90. *D.°* *D.°* *?*
 91. *Die Geburt der Johannes Batt. – <Joach. Beuckelaer> Josef Heinz.* 30
 92. *Kleine Landschaft ?*
 93. *Ovale Landschaft; Ant. Feistenberger.* 15
 94. *Eine Sängerin sich mit der Laute begleitend, G. Honthorst.*⁶⁸ 120
 95. *Die Enthauptung Johannes d. Täuf. – altdeutsche Schule.* 100
 96. *Eine Familienscene; von <Nicol. Lonbredi?> Horemann ?* 60
 97. *Supraporte Blumenstk. <M. Cassisa> F. W. Tam.*
 <98. *Fürstl. Familienportr. ?> todter Haase u Geflügel.*
 99. *Gf. Johann Leop. v. Dietrichstein; Ant. David f. Romae 1724.*⁶⁹

Seitenwand links:

100. *Ziegen, Schafe u. ein Hund; Rosa da Tivoli.* 100
 <101. *Fürst Gundaker v. Dietrichstein ?> todter Geflügel.*
 102. *Fürst Carl Maxmilian D° Ant. David f. Rom. 1724.*
 103. *Ziegen u ein Hirt; Rosa da Tivoli.* 100
 104. *Supraport, Blumenstk. <M. Cassisa> F. W. Tam.*
 105. *Ovale Landschaft; A. Feistenberger.* 15
 106. *Eine Liebesscene in Arcadien; unbekannt.* 20
 107. *Ein Reitergefecht von G. Pichler.* 15
 108. *Ein Mädchen, eine Frau u. ein Lauterspieler bei einer Gartenruine; unbekt. Art des <Seb. Frank>.* 10
 109. *Ein Reitergefecht, von G. Pichler.* 15
 110. *Esither vor dem Könige Assuerus kniend, in der Art des Seb. Frank. Ubekt.* 100
 111.–112.–113. *Kleine Landschaften. ?*
 114. *Ein h. Hieronimus; von <Liberi> Guido Cagnacci.* 150
 115.–116.–117. *Kleine Landschaften. ?*
 118. *Ein Essel, ein Hund, eine Ziege in einem Hofraum, von Ossenbeck.*⁷⁰ 250
 119. *Ein bärtiger Kopf; illuminirt. Lithographie.*
 120. *Zwei Mädchen u ein junger Mann bei einer Gartenlaube, in d. Art des Seb. <Frank>.* Unbekt. 10

⁶⁷ Dnes Mikulov, Regionální muzeum; srov. A. Rille 1912, s. 109–110; I. Krsek 1971, s. 205; B. Samek 1999, s. 501.

⁶⁸ Viz pozn. 47.

⁶⁹ Podle datování vznikl portrét mladého hraběte Jana Leopolda z Dietrichsteina i jeho staršího bratra Karla Maxmilianiana (viz pol. 102) v průběhu jejich kavalířské cesty, která je v polovině března 1724 přivedla do Říma. Srov. Jiří Kroupa, Mikulovské a evropské kořeny josefinismu. (Příspěvek ke studijnímu programu moravských Dietrichsteinů). *Studie Muzea Kroměřížska* '79, s. 68.

⁷⁰ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4170; viz pozn. 67.

121. *Ein Reitergefecht*, von G. Pichler. 15
 122. *Esther mit König Assuerus bei Mahle der Haman anklangend: in d. Art des <Seb. Frank>*.
 Unbek. 10
 123. *Ovale Landschaft* von A. Feistenberger. 15
 124. *Eine Vermählung in Arcadien*. ? 20

Fensterseite:

- <125. *Todtes Geflügel*. ?>
 126. *Ein Taubenhändler* ?
 127. *Ein Mops bei einem Tisch mit Speisen* ?
 [18.] *Landschaft* von Snyers. 20
 128. *Ein Reiter auf einem Rappen*. J. Adolff. 50
 <129. *Todter Haase u Geflügel*.>
 130. *Ein spinnendes Bauernmädchen* ?
 131. *Ein Hündchen u ein Eichhorn bei einem mit Obst besetzten Tisch* ?
 [20.] *Landschaft* von Snyers. 30
 132. *Ein Reiter auf einem Schimmel*; J. Adolff. 50

Suma 7820 [fl.]

VI. Seznam obrazů na zámku v Mikulově, dat.: Mikulov, 2. 4. 1861; sestavil Josef Altmann.⁷¹

MZA Brno, fond F 72, kart. 1279.

Schätzung

der in dem Fürstlichen Schlosse zu Nicolsburg befindlichen Gemälde.

	<i>Öst. W.</i>
<i>Locale N° 85. Vorhaus zu ebener Erde.</i>	
[1.] <i>Ein sich bäumendes Pferd an einer Säule angebunden in Lebensgröße von Adolff f</i>	30
[2.] <i>Ein sich bäumender Schimmel in Lebensgröße von detto Adolff f</i>	30
<i>Locale N° 87.</i>	
[3.] <i>5 Stück diverse Kupferstiche in Glas u. Rahmen Adolff f</i>	5
<i>Locale N° 98.</i>	
[4.] <i>Drei Mopseln und ein Papagey von Adolff f</i>	20
<i>Locale N° 105</i>	
[5.] <i>Portrait Kaiser Joseph II von Millitz f</i>	20
[6.] <i>Drei Genien mit Blumen. Peter von Strudel f</i>	} 10
[7.] <i>Gegenstück d° detto f</i>	
[8.] <i>Portrait Kaiser Joseph II als Kind im ungarischen Kostüm mit dem Toison=Orden spielend f</i>	24
[9.] <i>Portrait der Fürstin von Dietrichstein, geb. Grafın Chevenhiller f</i>	30

⁷¹ V MZA Brno, fond F 72, kart. 1279 je uložen nedatovaný, o něco obsáhlejší, ale v podstatě shodný *Catalog der in dem Fürstlichen Schlosse zu Nikolsburg befindliche Gemälde.*

[10.]	<i>Portrait Maria Josepha Gräfin von Harrach</i> <i>geb: Gräfin von Dietrichstein mit einer Larve in der Hand</i>	30
[11.]	<i>Portrait: Fürst Johann Carl v. Dietrichstein</i>	20
[12.]	<i>d° Fürstin Christine v. Dietrichstein</i>	20
[13.]	<i>d° Fürst Wenzl Liechtenstein</i>	20
<i>Locale N° 90.</i>		
[14.]	<i>Zwei Portraits, Fürst Walter Dietrichstein und dessen Gemahlin</i>	20
<i>Locale N° 91.</i>		
[15.]	<i>Portrait des Fürsten Carl v. Dietrichstein, als Kind</i> <i>mit einem Hund</i> ⁷²	20
[16.]	<i>Portrait einer Comtesse Dietrichstein als Kind</i> <i>mit einem Hund am Bande</i> ⁷³	15
[17.]	<i>Portrait des Johann Christoph v. Dietrichstein</i>	20
[18.]	<i>Fürst Gundacker v. Dietrichstein zu Pferde, im</i> <i>Caroussel Costum, klein</i> ⁷⁴	10
[19.]	<i>Die Belagerung von Valensienes, colorirt Kupferstich</i>	2
[20.]	<i>Portrait eines Fürsten von Liechtenstein zu Pferde</i> <i>in einer Landschaft, klein</i>	10
<i>Locale N° 93.</i>		
[21.]	<i>Portrait eines Grafen von Dietrichstein im Toison=</i> <i>Ordens Costum. Kniestück</i>	40
[22.]	<i>Portrait der Regina Elisabeth Khranek, geb:</i> <i>Freyin von Dietrichstein</i>	25
[23.]	<i>Gabriel Freyherr v. Dietrichstein</i>	8
[24.]	<i>Andreas Graf v. Dietrichstein, Erzbischoff von Salzburg</i>	20
[25.]	<i>Franz Xaver v. Dietrichstein</i>	15
[26.]	<i>Johann Franz Freyherr v. Dietrichstein</i>	10
[27.]	<i>Therese Gräfin Londron, geb. Dietrichstein</i> ⁷⁵	20
[28.]	<i>Joh: Nep. Graf von Dietrichstein im ungarischen</i> <i>Kostüm, als Knabe</i>	12
[29.]	<i>Familien Portrait: Ein Knabe u. zwei Mädchen</i>	15
[30.]	<i>Andreas Graf v. Dietrichstein Cardinal von Salzburg</i>	10
<i>Locale N° 106</i>		
[31.]	<i>Ein Blumenstrauß von</i>	<i>Cassissah</i> 20
[32.]	<i>Blumen in einer Vase</i>	<i>detto</i> 20
[33.]	<i>Ein Blumenstrauß</i>	<i>detto</i> 20
[34.]	<i>Blumen in einer Vase</i>	<i>detto</i> 30
[35.]	<i>Ein Blumenstrauß</i>	<i>detto</i> 30
[36.]	<i>Blumen in Vasen, ein Kind auf einer Ziege</i>	

⁷² ?Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4068.

⁷³ ?Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4072 — Jakob Michl?

⁷⁴ Dnes Vídeň, Kunsthistorisches Museum, inv. č. 9676 — Jan Thomas; srov. A. Rille 1912, s. 103; Günther Heinz — Karl Schütz, [Kat.] *Porträtgalerie zur Geschichte Österreichs von 1400 bis 1800*. Wien 1976, s. 258–259, č. kat. 226, obr. 227; Franz Wagner, in: H. Lorenz (cit. v pozn. 3), s. 594, č. kat. 301, obr.

⁷⁵ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4168; I. Krsek 1971, s. 205, obr. 92; B. Samek 1999, s. 501.

	<i>sitzend, und ein Vogl</i>	<i>detto</i>	30
[37.]	<i>Ein weißer gelbgefleckter Jagdhund und diverse todte Vögel</i>	<i>Adolff</i>	40
[38.]	<i>Blumen in einer Vase auf einem Postament, worauf ein Papagey sitzt, nebst zwei Reiher</i>	<i>Cassissah</i>	40
[39.]	<i>Ein schwarzer Hund mit Halsband, worauf die Buchstaben v. D. und eine gefleckte Katze von</i>	<i>Adolff</i>	40
[40.]	<i>Blumen in einer Vase auf einem Postament und zwei Vögel von</i>	<i>Cassissah</i>	40
[41.]	<i>Eine Landschaft mit einem Fuchs, ein todes Reh darauf ein Adler mit ausgespreiteten Flügeln</i>	<i>Adolff</i>	50
[42.]	<i>Eine Landschaft mit Goldfasannen u. anderen Vögeln</i>	<i>d°</i>	50
[43.]	<i>Eine Landschaft mit Stieglitzen auf einer Distel sitzend, eine Eidechse u. zwei Schmetterlinge</i>	<i>Adolff</i>	20
[44.]	<i>Eine Landschaft mit Vögel</i>	<i>detto</i>	20
[45.]	<i>Eine Landschaft mit Figuren und Haushiere</i>	<i>Cop. n. Bassano</i> ..	10
[46.]	<i>Eine Landschaft ... von</i>	<i>Cassissah</i>	20
[47.]	<i>Eine Landschaft mit zehn verschiedenen Vögeln und zwei Schmetterlingen</i>	<i>Adolff</i>	20
[48.]	<i>Eine Landschaft mit fünf Vögel</i>	<i>detto</i>	20
[49.]	<i>Ein Architekturstück, eine Vase mit Blumen</i>	<i>Unbekannt</i> ..	6
[50.]	<i>Ein todes Wildschwein, und ein todter Fuchs</i>	<i>Adolff</i>	30
[51.]	<i>Eine Landschaft mit todten Geflügel, und auf einem Baum, ein sitzender Falk</i>	<i>detto</i>	40
[52.]	<i>Ein Teich mit sieben Wasservögel</i>	<i>detto</i>	50
[53.]	<i>Eine Landschaft mit einer Statue, eine Vase mit Blumen, ein Mops und Geflügel, von</i>	<i>Cassissah</i>	25
[54.]	<i>Zwei Vasen mit Blumen und Geflügel</i>	<i>detto</i>	20
[55.]	<i>Ein Teich mit acht Wasservögel und auf einem Baum sitzende Vögel</i>	<i>Adolff</i>	40
[56.]	<i>Eine Vase mit Blumen, ein steinernes Postament mit einer Büste, zwei Enten, u. zwei Kaninchnen</i>	<i>Cassissah</i>	25
[57.]	<i>Eine Vase mit Blumen, ein Hund, zwei Enten und drei fliegender Vogel, ein steinernes Postament mit Büste</i>	<i>detto</i>	25
[58.]	<i>Eine Vase mit Früchte, eine weibliche Figur mit einem säugenden Kind als Statue, und zwei Enten</i>	<i>detto</i>	25
[59.]	<i>Ein Pfau, ein Rabe und eine Ente nebst Früchte</i>	<i>detto</i>	30
[60.]	<i>Eine Blumen Vase auf steinernen Postament</i>	<i>detto</i>	30
	<i>Locale N° 107</i> ⁷⁶		
[61.]	<i>Eine Vase mit Blumen Sup. Port.</i>	<i>Unbekannt</i> ..	5
[62.]	<i>Abigail</i>	<i>Niederlander Schule</i> ..	30
[63.]	<i>Eine Landschaft mit Figuren</i>	<i>Cop. n. Poussin</i>	8
[64.]	<i>d°</i>	<i>Gegenstück . d°</i>	8
[65.]	<i>Eine Vase mit Blumen und todes Geflügel, von Tamm</i>		10
[66.]	<i>Landschaft mit einer ländlichen Belustigung</i>		8
[67.]	<i>Ein Hirsch und ein Hund, von</i>	<i>Adolff</i>	10
[68.]	<i>Eine Vase mit Blumen von</i>	<i>W. Tamm</i>	10
[69.]	<i>Sechs Landschaften mit Figuren</i>	<i>Sneyers</i>	30

[70.]	<i>Schlachtgetümel</i>	<i>Eissmann</i>	20
[71.]	<i>Pero, wie sie ihren Vater Cymon im Kerker säugt</i>	<i>Farline</i>	35
[72.]	<i>Drei Hunde, ein Hirsch und eine Hirschkuh</i>	<i>Unbekannt</i>	10
[73.]	<i>Ein alter Mann die Laute spielend</i>	<i>detto</i>	20
[74.]	<i>Ein Jüngling die Laute spielend</i>	<i>detto</i>	20
[75.]	<i>Eine Landschaft mit Figuren von</i>	<i>Feistenberger</i>	20
[76.]	<i>d°</i>	<i>Gegenstück</i>	20
[77.]	<i>Eine Türkenschlacht</i>	<i>Eissmann</i>	25
[78.]	<i>Eine heilige Familie</i>	<i>Italienische Schule</i> ..	50
[79.]	<i>Eine Landschaft</i>	<i>Feistenberger</i>	15
[80.]	<i>Bärenjagd mit drei Hunden</i>	<i>Unbekannt</i> ..	10
[81.]	<i>Ein Blumenstrauß</i>	<i>W. Tamm</i>	15
[82.]	<i>Ländliche Unterhaltung</i>	<i>Unbekannt</i> ..	8
[83.]	<i>Ein Wildschwein und ein Hund</i>	<i>Adolff</i>	10
[84.]	<i>Ein Topf mit Blumen</i>	<i>W. Tamm</i>	15
[85.]	<i>Zwei Früchtenstücke</i>	<i>Joh. v. Son</i> ..	10
[86.]	<i>Landschaft mit todtten wilden Geflügel</i>	<i>Purgau</i>	10
[87.]	<i>detto Gegenstück</i>	<i>detto</i>	10
[88.]	<i>Die Enthaltbarkeit des Scipio Africanus</i>	<i>Niederländ: Schule</i>	20
[89.]	<i>Ein nackte schlafende Venus</i>	<i>Cop. n. Titian (in Wien)</i>	40
[90.]	<i>Eine Vase mit Blumen. Sup. Port</i>		5
[91.]	<i>Heiliger Hyronimus</i>	<i>Farline</i>	20
[92.]	<i>Eine alte bethende Nonne</i>	<i>Unbekannt</i> ..	6
[94.]	<i>Holländischer Bauernanz</i>	<i>Peter Breughel</i>	25
[95.]	<i>Venus wie sie sich einen Dorn aus dem Füße zieht mit vier Genien</i>	<i>Copie nach Rubens</i>	10
[96.]	<i>Simson und Dalila</i>	<i>Unbekannt</i> ..	12
[97.]	<i>derselbe Gegenstand</i>	<i>detto</i>	12
[98.]	<i>Diana</i>	<i>Chevalier Lieberi</i> ..	30
[99.]	<i>Georg III König von England zu Pferde</i>	<i>Carl van Loo</i>	50
[100.]	<i>Christus an der Saule angebunden</i>	<i>Cop. n. Ant. van Dyck</i> ..	20
[101.]	<i>Ein Laboratorium wo die Leute verjüngt werden</i>	<i>Alteutsch</i>	15
[102.]	<i>Ein Jagdfalke von</i>	<i>Adolff</i>	5
[103.]	<i>Todter Haase u. Jagdgeräth</i>	<i>detto</i>	10
[104.]	<i>Haase und Hääsin mit Jungen</i>	<i>Tamm</i>	6
[105.]	<i>Zwei Landschaften</i>	<i>Unbekannt</i>	8
[106.]	<i>Vier kleine Conversations=Stücke</i>	<i>detto</i>	20
[107.]	<i>Ein Reiter zu Pferde auf einem Braun</i>	<i>Adolff</i>	15
[108.]	<i>Zwei Mythologische Bilder</i>		15

Locale N° 108 77

[109.]	<i>Eine Landschaft mit einem Herrn ein braunes Pferd reitend von</i>	<i>Adolff</i>	10
[110.]	<i>Ein Seestück</i>	<i>Unbekannt</i> ..	8
[111.]	<i>detto Gegenstück</i>	<i>d°</i>	8
[112.]	<i>Eine Landschaft mit Schafe</i>	<i>Rosa da Tivoli</i> ..	10
[113.]	<i>detto Gegenstück</i>	<i>detto</i>	10
[114.]	<i>detto mit drei Ziegen u. einen Hund</i>	<i>detto</i>	15
[115.]	<i>detto mit drei Ziegen</i>	<i>detto</i>	15

[116.]	<i>Ein Wolf mit drei Hunden</i>	<i>detto</i>	10
[117.]	<i>Eine Vase mit Blumen, Früchte und einen Papagey, Sup. Port.</i>	<i>W. Tamm</i>	10
[118.]	<i>Eine Vase mit Blumen u. einen Kaninchen</i>	<i>detto</i>	10
[119.]	<i>Drei Battallien von</i>	<i>Eissmann</i>	24
[120.]	<i>Eine Landschaft, oval</i>	<i>Horizonte</i>	5
[121.]	<i>detto Gegenstück</i>	<i>detto</i>	5
[122.]	<i>Ein Topf mit Blumen</i>	<i>W. Tamm</i>	15
[123.]	<i>detto Gegenstück</i>	<i>detto</i>	15
[124.]	<i>Große Landschaft mit einem Esel, einem liegenden Hund und einem Ziegenbock von</i>	<i>Ossenbeck</i>	25
[125.]	<i>Zwei Jagdhunde, eine Eule, todes Wildgeflügel und ein Waldhorn</i>	<i>David de Koningh</i>	20
[126.]	<i>Eine Landschaft</i>	<i>Unbekannt</i> ..	3
[127.]	<i>Ein todter Haase, Wildgans und sonstiges Geflügel</i>	<i>Purgau</i>	5
[128.]	<i>Todtes Geflügel und Haase</i>	<i>detto</i>	5
[129.]	<i>Architektur, Stafage, Fußwaschung Christi</i>	<i>Paninni</i>	20
[130.]	<i>detto Gegenstück; das heilige Abendmahl</i>	<i>detto</i>	20
[131.]	<i>Drei Hunde, ein todter Haase und todes wildes Geflügel</i>	<i>D. de Koningh</i>	15
[132.]	<i>Ein Pfau, ein Indian, Kaninchen und anderes Haus- und Wildgeflügel</i>	<i>detto</i>	15
[133.]	<i>Ein Pferd an der Krippe und ein Mann</i>	<i>detto</i>	10
[134.]	<i>Ein Pferd und ein Mann</i>	<i>detto</i>	10
[135.]	<i>Ein Hund, ein todter Haase und mehreres todes Geflügel</i>	<i>detto</i>	5
[136.]	<i>Ein todter Haase und wildes Geflügel dann ein Vogelhaus</i>	<i>detto</i>	5
[137.]	<i>Zwei Kühe, drei Schafe und ein Ziegenbock von einer Magd getrieben</i>	<i>Ossenbeck</i>	25
[138.]	<i>Mucius Csevola im romischen Lager</i>	<i>Copie</i>	8
[139.]	<i>Eine Landschaft</i>	<i>Unbekannt</i> ..	4
[140.]	<i>Eine Landschaft mit einem Herrn der einen Braun reitet von</i>	<i>Adolff</i>	15
[141.]	<i>Conversation von Herren u. Damen</i>	<i>Horemann</i>	15
[142.]	<i>Die Geburt Maria</i>	<i>Unbekannt</i> ..	5
[143.]	<i>Ein männliches Brustbild in Harnisch</i>	<i>detto</i>	18
[144.]	<i>Eine Landschaft</i>	<i>Horizonte</i>	5
[145.]	<i>Diana im Bade mit ihren Nymphen von Acteon belauscht</i>	<i>Unbekannt</i> ..	25
[146.]	<i>Die Enthauptung Johannis</i>	<i>Alteutsche Schule</i>	20
[147.]	<i>Eine Lautenspielerin</i>	<i>G. Honthorst</i>	20
[148.]	<i>Ein Reiter auf einem Falben reitend</i>	<i>Adolff</i>	15
[149.]	<i>Ein Reiter auf einem Schimmel reitend</i>	<i>detto</i>	10
[150.]	<i>Portrait eines Grafen von Dietrichstein in Rüstung von</i>	<i>A. David</i>	20
[151.]	<i>Portrait des Fürsten Carl v. Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[152.]	<i>Todtes Wild</i>	<i>Unbekannt</i> ..	5
[153.]	<i>detto Gegenstück</i>	<i>detto</i>	5
[154.]	<i>Ein Mops und Früchte</i>	<i>detto</i>	5
[155.]	<i>Gegenstück mit Hund</i>	<i>detto</i>	5

[156.]	<i>Ein Taubenverkäufer</i>	<i>detto</i>	3
[157.]	<i>Eine Spinnerin</i>	<i>detto</i>	3
[158.]	<i>Heiliger Hyronimus</i>	<i>detto</i>	10
[159.]	<i>Zwei Idyllische Vorstellungen</i>	<i>detto</i>	15
[160.]	<i>Zwei Conversationen im Garten</i>	<i>detto</i>	8
[161.]	<i>Zwei Historische Stücke, Esther u Ahasverus</i>	<i>detto</i>	10
[162.]	<i>Zwei Seelandschaften</i>	<i>detto</i>	6
[163.]	<i>Acht kleine Landschaften</i>	<i>detto</i>	8
[164.]	<i>Ein Genrebild, klein</i>	<i>detto</i>	4

Locale N° 109

[165.]	<i>Vier weibliche Portraite Brustbilder</i>	<i>Unbekannt</i> ..	4
[166.]	<i>Ein männliches, u. zwei weibliche Portraite</i>	<i>detto</i>	3
[167.]	<i>Reimthiere von</i>	<i>Adolff</i>	5
[168.]	<i>Ein todter Adler und Vögel</i>	<i>detto</i>	25
[169.]	<i>Ein Uhu und mehrere Vogel</i>	<i>detto</i>	25
[170.]	<i>Zwölf Landschaften, Holzmosaick</i>		18

Jagd Saal

[171.]	<i>Eine Bärenjagd mit 6 Jagdhunden, s. groß</i>	<i>Adolff</i>	50
[172.]	<i>Landschaft mit 2 Hunden</i>	<i>detto</i>	6
[173.]	<i>Landschaft mit einem Pudel</i>	<i>detto</i>	6
[174.]	<i>Ein Hirsch von 6 Hunden verfolgt s. groß</i>	<i>detto</i>	50
[175.]	<i>Zwei Auerochsen von 6 Hunden gehetzt d°</i>	<i>detto</i>	50

Im grossen Ahnen Saal.⁷⁸

[176.]	<i>Portrait Adam von Dietrichstein</i>	<i>Unbekannt</i> ..	20
[177.]	<i>d° Margaretha, dessen Gemahlin</i>	<i>detto</i>	20
[178.]	<i>d° Maximilian Fürst v. Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[179.]	<i>d° dessen Gemahlinen, Jacobine, et Helene</i>	<i>detto</i>	20
[180.]	<i>d° Maxmilian von Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[181.]	<i>d° dessen Gemahlin Anna Maria</i>	<i>detto</i>	20
[182.]	<i>d° Wenzel von Lobkowitz</i>	<i>detto</i>	20
[183.]	<i>d° dessen Gemahlin Margaretha</i>	<i>detto</i>	20
[184.]	<i>d° Sigmund von Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[185.]	<i>d° Johanna dessen Gemahlin, geb. de la Scala</i>	<i>detto</i>	20
[186.]	<i>d° Sigmund von Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[187.]	<i>d° Barbara, dessen Gemahlin, geb. Rottal</i>	<i>detto</i>	20
[188.]	<i>d° Walter Xaver, Fürst v. Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[189.]	<i>d° dessen Gemahlin Caroline, geb. Proskau</i>	<i>detto</i>	20
[190.]	<i>d° Cardinal Fürst von Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20

Sämliche Portrait in Lebensgröße, g. F.

[191.]	<i>Portrait Freyherr Sigmund v. Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[192.]	<i>d° Barbara von Rottal, dessen Gemahlin</i>	<i>detto</i>	20

⁷⁸ Zlomek někdejší rodové galerie je dochován ve sbírkách Regionálního muzea v Mikulově a čeká na své zpracování. Srov. A. Rille 1910, s. 108; A. Rille 1912, s. 103–105. Viz též pozn. 39.

[193.]	<i>d° Adam von Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[194.]	<i>d° Margaretha von Cardona, dessen Gemahlin</i>	<i>detto</i>	20
[195.]	<i>d° Fürst Cardinal von Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[196.]	<i>d° Sigmund von Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[197.]	<i>d° Fürst Ferdinand v. Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[198.]	<i>d° Maria Elisabeth von Eggenberg</i>	<i>detto</i>	20
[199.]	<i>d° Leopold von Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[200.]	<i>d° Maria Dorothea von Salm, dessen Gemahlin</i>	<i>detto</i>	20
[201.]	<i>Fürst Walter von Dietrichstein</i>	<i>Unbekannt</i> ..	20
[202.]	<i>Caroline von Proskau, dessen Gemahlin</i>	<i>detto</i>	20
[203.]	<i>Fürst Carl von Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
[204.]	<i>Maria Josepha, dessen Gemahlin</i>	<i>detto</i>	20
[205.]	<i>Portrait der Kaiserin Eleonore</i>	<i>detto</i>	20
[206.]	<i>Portrait des Kaisers Leopold I.</i>	<i>detto</i>	20
[207.]	<i>Portrait einer Klosterfrau</i>	<i>detto</i>	20
[208.]	<i>Portrait eines Mannes in Rüstung, auf der Seite ein Fürstenhut</i> <i>detto</i>	<i>detto</i>	20
[209.]	<i>Portrait der Kaiserin Claudia Felicitas</i>	<i>detto</i>	20
[210.]	<i>Portrait eines Mannes in einem rothsamtenen Mantel</i>	<i>detto</i>	20
[211.]	<i>Portrait einer Dame im schwarzen Anzuge an der Seite einen Fürstenhut</i>	<i>detto</i>	20
[212.]	<i>Thomas Prinz von Savoyen, geharnischt einen Schimmel reitend</i>	<i>detto</i>	40
[213.]	<i>Portrait des Erzherzog Leopold in Rüstung</i>	<i>detto</i>	20
[214.]	<i>Portrait Sigmund von Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	20
	<i>Samliche Portraite in Lebensgröße</i>		
[215.]	<i>Fünf Pferdstücke mit Reiter von</i>	<i>Adolff</i>	30
[216.]	<i>Kaiser Joseph I in Medalionform</i>	<i>Unbekannt</i> ..	20
[217.]	<i>dessen Gemahlin</i>	<i>detto</i>	20
[218.]	<i>Portrait Kaiser Carl VI.</i>	<i>detto</i>	15
[219.]	<i>dessen Gemahlin</i>	<i>detto</i>	15
[220.]	<i>Die Einweihung des Tempels Salomons</i>	<i>Niederl: Schule</i> ..	30
[221.]	<i>Graf Leopold von Dietrichstein, in Lebensgröße</i>	<i>detto</i>	30
[222.]	<i>Der Raub der Proserpina</i> ⁷⁹	<i>d°</i>	20
[223.]	<i>Heiliger Hyronimus in einer Vision</i>	<i>d°</i>	10
[224.]	<i>Portrait Kaiser Leopold I. Brustbild</i>	<i>detto</i>	10
[225.]	<i>d° dessen Gemahlin</i>	<i>detto</i>	10
[226.]	<i>Erzherzog Maximilian Churfürst von Cöln ganze Figur in Lebensgröße</i> ⁸⁰	<i>Unbekannt</i> ..	20
[227.]	<i>Kaiser Franz Prinz von Lothringen, in Lebensgröße</i>	<i>detto</i>	20
[228.]	<i>Kaiserin Maria Theresia</i>	<i>detto</i>	20
[229.]	<i>Prinz Carl von Lothringen</i>	<i>detto</i>	20
[230.]	<i>Christus am Kreuze Altarbild</i>	<i>Unbekannt</i> ..	30
[231.]	<i>Die weiße Frau von</i>	<i>Collisau</i> ⁸¹ ..	15

⁷⁹ Patně identické s obrazem ze sbírky hraběte Leopolda z Dietrichsteina na zámku v Židlochovicích; srov. A. Jirka (cit. v pozn. 11), s. 316, č. 21.

⁸⁰ ?Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4014; viz též pol. 335.

[232.]	Ein Fexier Bild	2
[233.]	<i>Eine Landschaft mit Architektur</i>	Unbekannt .. 5
[234.]	<i>detto</i> Gegenstück.....	<i>detto</i> 5
[235.]	<i>Christus im Garten bethend, auf Holz</i> ⁸²	<i>Altdeutsche Schule</i> .. 40
[236.]	<i>Kreuztragung Christi</i> d°	<i>detto</i> 40
[237.]	<i>Christus sterbend am Kreuze</i> ... d°.....	<i>detto</i> 40
[238.]	<i>Die Kreuzabnahme</i> d°	<i>detto</i> 40
[239.]	<i>Ein Architekturstück. Sup. Port.</i>	8
[240.]	<i>Portrait der Fürstin Eggenberg in ganzer Figur</i>	10
[241.]	<i>Portrait eines Knaben mit Degen u. Sporn in ganzer Figur</i>	10
[242.]	<i>Portrait des Herrn Fürsten Leopold v. Dietrichstein im Toisonordens Costüm, in ganzer Figur</i>	20
[243.]	<i>Portrait der Grafın Proskau</i>	10
[244.]	<i>Portrait der Fürstin Schwarzenberg</i>	10
[245.]	<i>Ein Architekturstück</i>	8
[246.]	<i>Portrait: Adam von Dietrichstein</i>	Unbekannt .. 5
[247.]	<i>Portrait eines Kaisers, Brustbild</i>	<i>detto</i> 5
[248.]	<i>Hochzeitmahl des Herrn Sigmund v. Dietrichstein mit Barbara von Rottal</i> ⁸³	<i>detto</i> 20
[249.]	<i>Portrait einer Dame in Jagdkleidung mit einer Flinte, Halbfigur</i>	<i>detto</i> 10
[250.]	<i>Portrait Kaiser Carl VI, im Jagdanzuge bei einem Baume sitzend</i>	<i>detto</i> 10
[251.]	<i>Portrait, Cardinal Fürst von Dietrichstein</i>	d° 15
[252.]	<i>Ein Korb mit Blumen</i>	<i>W. Tamm</i> 8
[253.]	<i>Tournier am Hochzeitsfeste des Herrn Sigmund von Dietrichstein</i> ⁸⁴	<i>Unbekannt</i> .. 20
[254.]	<i>Portrait Kaiser Leopold I, in Rüstung Brustbild</i>	d° 10
[255.]	<i>Portrait einer Kaiserin, Brustbild</i>	<i>Unbekannt</i> .. 10
[256.]	<i>Portrait des Herrn Sigmund von Dietrichstein in ganzer Figur</i>	<i>detto</i> 12
[257.]	<i>Portrait einer Dame, in Halbfigur</i>	<i>detto</i> 10
[258.]	<i>Portrait eines Pagen im grünen Anzuge, in g. Figur</i>	d° 5
[259.]	<i>Architekturstück</i>	<i>detto</i> 2
[260.]	<i>Portrait: Graf Leslie im türkischen Kostüm</i>	d° 15
[261.]	<i>Portrait eines Mannes mit vielen Bändern an der Kleidung</i> ⁸⁵	<i>Unbekannt</i> .. 15
[262.]	<i>Portrait einer Dame mit einem Fächer in der Hand</i>	10

81 Obraz je uveden v blíže nespécifikovaném a nedatovaném soupise obrazů (cit. v pozn. 43); zde je zaznamenána i signatura obrazu: *J Collison S. C. M. pict. 1666*.

82 K obrazům sub 237–240 srov. Vlasta Kratinová, in: V. Richter 1971, s. 104–106, obr. 95, 96.

83 Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4153 — patrně jde kopie vytvořená 1691 Janem Jiřím Ostravským, viz též pol. 304; srov. A. Rille 1912, s. 99–100; I. Krsek 1971, s. 205–206, obr. 86; B. Samek 1999, s. 501.

84 Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4152 — viz též pol. 305; srov. A. Rille 1912, s. 99–100; I. Krsek 1971, s. 205–206; B. Samek 1999, s. 501. Obrazy inv. č. 4152 a 4153 jsou známy z řady kopií dochovaných např. na zámcích v Lednici (svoz Kvasice), Holešově, Hrádku u Nechanic, Lipníku nad Bečvou (viz pozn. 104), nebo v Moravské galerii v Brně; srov. Josef Hájek, *Dějiny obrazové sbírky Františkova muzea v letech 1817–1841* [Diplomová práce]. Brno 1976, s. 102–103, č. kat. 44.

85 Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 2547; srov. I. Krsek 1971, s. 204, obr. 94.

[263.]	<i>Portrait: Fürst Ferdinand von Dietrichstein im Toisonsordens Kleide</i>	<i>d°</i>	15	
	<i>In der Kapelle.</i> ⁸⁶			
[264.]	<i>Heilige Maria an ihrer Seite der heil. Joseph und Stephan König, unter diesem eine weibliche Figur mit dem Füllhorn, dann ein Knabe das ungarische Wappen haltend</i>		15	
[265.]	<i>Ecce homo</i>	<i>Italienische Schule</i> ..	5	
[266.]	<i>Christus am Kreuze, Zeichnung</i>		1	
[267.]	<i>Heiliger Franciscus Seraphicus</i>	<i>Unbekannt</i> ..	1	
[268.]	<i>Christus macht einem Blinden sehend</i>	<i>detto</i>	8	
[269.]	<i>Der todte Christus auf einem Tuche liegend</i>	<i>detto</i>	5	
[270.]	<i>Heiliger Hyronimus, sterbend</i>	<i>detto</i>	6	
[271.]	<i>Cardinal Fürst von Dietrichstein</i>	<i>detto</i>	10	
[272.]	<i>Christus im Tempel unter den Schrifgelehrten</i>	<i>detto</i>	5	
[273.]	<i>Heilige Apolonia, wie ihr die Zahne ausgebrochen werden</i> ⁸⁷	<i>detto</i>	8	
[274.]	<i>Marien-Bild mit Krone aus Wachspelen</i>		2	
[275.]	<i>Christus am Kreuze</i>	<i>detto</i>	5	
[276.]	<i>Heiliger Augustin, das flammende Herz in der Hand haltend</i>	<i>detto</i>	5	
[277.]	<i>Das heilige Abendmahl</i> ⁸⁸	<i>detto</i>	6	
[278.]	<i>Christus am Kreuze von die drei Frauen beweint</i> ⁸⁹	<i>d°</i>	5	
[279.]	<i>Kreuztragung Christi</i>	<i>d°</i>	5	
[280.]	<i>Heiliger Hyronimus</i>		4	
[281.]	<i>Die heiligen drei Könige</i>	<i>F. Franck</i> ..	25	
[282.]	<i>Versammlung von Heiligen</i>	<i>Unbekannt</i> ..	12	
[283.]	<i>Heiliger Franz de Paula, nebst Abbildungen seiner Wunderthaten</i> ⁹⁰	<i>detto</i>	15	
[284.]	<i>Heiliger Chrisostomus, Bischoff</i>	<i>detto</i>	5	
[285.]	<i>Heilige Maria, das Jesukind auf dem Schoße haltend</i>	<i>d°</i>	6	
[286.]	<i>Die Geburt Christi, Alatr Bild</i>	<i>detto</i>	20	
[287.]	<i>Zwei Männer finden ein auf der Erde liegendes Kind</i>	<i>d°</i>	3	
[288.]	<i>Heiliger Johann von Nepomuck</i>	<i>detto</i>	6	
[289.]	<i>Heiliger Gregor</i> ⁹¹	<i>detto</i>	4	
[290.]	<i>Ein aus Holz geschnittener Christus am Kreuze</i>		10	
[291.]	<i>Ein kleinerer, ebenso</i>		2	
[292.]	<i>Christus, Brustbild Bas=relief aus Alabaster</i>		2	
[293.]	<i>Maria, detto</i>	<i>d°</i>	<i>d°</i>	2
[294.]	<i>Johannes in der Wüste</i>		2	
[295.]	<i>Maria aus Wachs bossiert</i>		2	
[296.]	<i>Madonna col Bambino</i>		3	
[297.]	<i>Herodia das Haupt Johannes haltend</i>		} 1	
[298.]	<i>Portrait eines Papstes</i>			

⁸⁶ Srov. A. Rille 1912, s. 97–99.

⁸⁷ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4023.

⁸⁸ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4017.

⁸⁹ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 3984 nebo 4036.

⁹⁰ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4021.

⁹¹ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 3842.

[299.]	<i>Portrait Papst Paul IV.</i>	1
[300.]	<i>Judith, wie sie dem Holofernes das Haupt abgeschneidet.</i>	1
[301.]	<i>Portrait, Cardinal Fürst von Dietrichstein, ruiniert</i>	1
[302.]	<i>Portrait, Nicolaus Dufour, Probst von Verona und Nicolsburg</i>	2
[303.]	<i>Hochzeitsmahl des Herrn Sigmund v. Dietrichstein</i> ⁹²	10
[304.]	<i>Fest Tournier des Herrn S. v. Dietrichstein</i>	10
[305.]	<i>Portrait, Maximilian von Dietrichstein</i>	5
[306.]	<i>d° dessen Gemahlin, Johanna v. Lichtenstein</i>	5
[307.]	<i>Portrait, Maximilian Graf von Dietrichstein</i>	5
[308.]	<i>d° dessen Gemahlin, Jacobine von Bossu</i>	5
[309.]	<i>Ein männliches Portrait in Lebensgröße</i>	5
[310.]	<i>Portrait. Fürst Gundacker von Dietrichstein Halbfigur</i>	8
[311.]	<i>Portrait. Adam von Dietrichstein, Kniestück</i>	12
[312.]	<i>Portrait, Graf Proskau, Halbfigur</i> <i>Unbekannt</i>	8
[313.]	<i>d° Graf Leopold v. Dietrichstein</i> <i>detto</i>	5
[314.]	<i>d° Maria Josepha Gräfin Harrach</i> <i>detto</i>	8
[315.]	<i>Zehn Stück Portraits aus der fürstl. Dietrichstein'schen Familie, in Pastel</i>	20
[316.]	<i>Ein männliches Portrait, oval</i>	2
[317.]	<i>Graf Greppi, kleines Portrait, oval</i>	2
[318.]	<i>Sechs kleine Familien Portraits, Zeichnungen</i>	6
[319.]	<i>Portrait, Fürst Ferdinand von Dietrichstein, Halbfig:</i>	15
[320.]	<i>d° Jacobine Bossu, Gräfin v. Dietrichstein</i>	12
[321.]	<i>Portrait, König Friedrich von Preussen</i>	5
[322.]	<i>d° Margaretha de Cartona, Gemahlin des Freyherrn Adam v. Dietrichstein</i> ⁹³	15
[323.]	<i>d° Graf Leopold von Dietrichstein</i>	5
[324.]	<i>Ein weibliches Portrait in Lebensgröße</i> <i>Unbekannt</i> ..	10
[325.]	<i>Ein</i> <i>d°</i> <i>d°</i> <i>d°</i> <i>detto</i>	10
[326.]	<i>Ein weibliches Portrait, Brustbild</i>	5
[327.]	<i>Ein</i> <i>d°</i> <i>d°</i> <i>d°</i>	5
[328.]	<i>Kaiserin Wilhelmine Amalie, Kniestück</i> ⁹⁴	10
[329.]	<i>Portrait, Gräfin Merfold, Brustbild</i> ⁹⁵	10
[330.]	<i>Nicolaus Dufour, Probst von Nicolsburg</i>	5
[331.]	<i>Zwei kleine weibliche Portraits</i>	2
[332.]	<i>Fürstin Alexandrine v. Dietrichstein, Brustbild</i>	3
[333.]	<i>Fürstin Picolomini</i> ⁹⁶ <i>d°</i>	5
[334.]	<i>Ein männliches Portrait, im rothen Gallarock</i>	8
[335.]	<i>Erzherzog Maximilian als Domherr</i> <i>Unbekannt</i> ..	4
[336.]	<i>Männliches Portrait</i>	2
[337.]	<i>Ein Krieger, Halbfigur</i> <i>detto</i>	3
[338.]	<i>Drei weibliche Portraits</i> <i>detto</i>	6
[339.]	<i>Portrait, Fürst Leopold v. Dietrichstein</i> <i>detto</i>	2

⁹² Dnes Mikulov, Regionální muzeum, srov. A. Rille 1912, s. 99–100; Jiřina Hořejší – Jarmila Vacková, *Kniha o pozdně gotickém umění v Čechách. Umění XXVIII*, 1980, s. 527, obr. 12. Viz též pozn. 84, 104.

⁹³ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4040. Viz též pol. 196.

⁹⁴ A. Rille 1912, s. 102, obr. (J. von Prunner [sic], tj. Anton Josef von Prenner).

⁹⁵ A. Rille 1912, s. 104 (E. L. Vigrele [sic], tj. Elisabeth Vigée-Lebrun?).

⁹⁶ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4035.

[340.]	<i>d°</i>	<i>dessen Gemahlin</i>	<i>detto</i>	2
[341.]	<i>Sechs Portraite: über 100 Jahre alter Männer und Weiber, in Pastell</i> ⁹⁷			<i>d°</i>
				6
[342.]	<i>Kaiser Joseph zu Pferd von Schonjanns, ruinirt</i> ⁹⁸			3
[343.]	<i>Kaiser Carl als Kind</i>			4
[344.]	<i>Zwei Portraite</i>			2
[345.]	<i>Eine Nymphe zieht sich einen Dorn aus dem Fuße Copie</i>			2
[346.]	<i>Ein Hund eine Wildente apotirend</i>			3
[347.]	<i>Der Bogenschützer, Copie nach Coreggio</i>			2
[348.]	<i>Eine schlafende Bachantin und Faun</i>			1
[349.]	<i>Simson und Dalila</i>			2
[350.]	<i>Pero und Cymon im Kerker</i>			2
[351.]	<i>Ein historisches Gemälde</i>			2
[352.]	<i>Zwölf Stück diverse Gemälde, sehr ruinirt</i>			12
[353.]	<i>Portrait. Fürst Johann Carl v. Dietrichstein in Lebensgröße</i> ⁹⁹			30
[354.]	<i>d°</i>	<i>dessen Gemahlin Fürstin Christine, Kniestück</i> ¹⁰⁰		25
[355.]	<i>Portrait, Grafın Harrach, Brustbild, Copie</i>			2
[356.]	<i>Zwei Falken und ein Fischreier</i>		<i>Adolff</i>	20
[357.]	<i>Wasservögel in einer Landschaft</i>		<i>detto</i>	20
[358.]	<i>Zwei Hunde und ein todter Haase</i>		<i>Adolff</i>	10
[359.]	<i>Mehreres todttes Geflügel</i>		<i>detto</i>	10
[360.]	<i>Drei Hunde und ein todter Haase</i>		<i>detto</i>	20
[361.]	<i>Ein Pfau und mehrere Hühner</i>		<i>detto</i>	15
[362.]	<i>Eine große Landschaft</i>		<i>detto</i>	15
[363.]	<i>Eine</i>	<i>d° mit Geflügel, Gegenstück</i>	<i>detto</i>	15
[364.]	<i>Ein Indian und mehreres Geflügel</i>		<i>detto</i>	15
[365.]	<i>Ein todtes Reh und zwei Hunde</i>		<i>detto</i>	15
[366.]	<i>Zwei Hunde gegen einen Dachs</i>		<i>detto</i>	10
[367.]	<i>Zwei Geyer und ein Elster</i>		<i>detto</i>	30
[368.]	<i>Ein schwarzer Windhund u. ein todter Haase</i>		<i>detto</i>	15
[369.]	<i>Zwei ligende Hunde u todttes Wildgeflügel</i>		<i>detto</i>	20
[370.]	<i>Ein todter Auerhahn und ein Haase</i>		<i>detto</i>	10
[371.]	<i>Eine große Landschaft</i>		<i>detto</i>	15
[372.]	<i>Zwei Fischreier</i>		<i>detto</i>	20
[373.]	<i>Landschaft mit einem Hund eine Ente tragend</i>		<i>detto</i>	25
[374.]	<i>Eine Landschaft mit Springbrunnen und einiges Geflügel</i>		<i>detto</i>	20
[375.]	<i>Raubvögel</i>		<i>Adolff</i>	30
[376.]	<i>Zwei Hunde u. eine Katze</i>		<i>detto</i>	25
[377.]	<i>Ein Fuchs und mehreres Hausgeflügel</i>		<i>detto</i>	5
[378.]	<i>Adler und Wassergeflügel</i>		<i>detto</i>	20

⁹⁷ Portréty jsou podrobněji specifikovány in: *Catalog der [...] Gemälde* (cit. v pozn. 71), č. 247–252.

⁹⁸ Viz pozn. 50.

⁹⁹ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4061.

¹⁰⁰ Dnes Mikulov, Regionální muzeum, inv. č. 4808.

[379.]	<i>Drei Hunde und ein todtter Haase</i>	<i>detto</i>	8	
[380.]	<i>Ein Geiger</i>	<i>Unbekannt</i> ..	2	
[381.]	<i>Zwei Genrebilder</i>	<i>detto</i>	2	
[382.]	<i>Vier Hunde in einer Landschaft</i>	<i>detto</i>	3	
[383.]	<i>Ein todtter Hirsch in Naturgröße</i>	<i>Adolff</i>	10	
[384.]	<i>Zwei zusaĕmen gekoppelte Hunde</i>	<i>Unbekannt</i> ..	5	
[385.]	<i>Zwei Schwäme=Verkäufer</i>	<i>detto</i>	2	
[386.]	<i>Ein Mann u. eine Frau</i>	<i>detto</i>	2	
[387.]	<i>Zwei Hunde</i>	<i>detto</i>	2	
[388.]	<i>Ein Windhund</i>	<i>detto</i>	2	
[389.]	<i>Vier Stück Bauern=Conversations</i>	<i>detto</i>	8	
[390.]	<i>Drei Stück, Rehböcke</i>	<i>detto</i>	6	
[391.]	<i>Ein Mann und eine Frau</i>	<i>detto</i>	2	
[392.]	<i>Zwei Hunde</i>	<i>detto</i>	2	
[393.]	<i>Ein todttes Wildschwein</i>	<i>detto</i>	3	
[394.]	<i>Ein alter und zwei junge Bären</i>	<i>Adolff</i>	4	
[395.]	<i>Ein Damhirsch mit starken Geweihen</i>	<i>detto</i>	10	
[396.]	<i>Ein großer Hirsch mit d°</i>	<i>d°</i>	<i>detto</i>	10
<i>Im Coridor</i>				
[397.]	<i>Vier Blumenstücke Sup. Porten, ruinirt</i>		1	
[398.]	<i>Ein Jäger mit drei Hunden, einen todtten Reiher in der Hand haltend, nebst einem todtten Fuchs</i>	<i>Adolff</i>	20	
[399.]	<i>Ein Vorstehhund Fasanne aufstöbernd</i>	<i>detto</i>	40	
[400.]	<i>Venus et Neptun</i>	<i>Unbekannt</i> ..	5	
[401.]	<i>Zwei Früchtenstücke</i>	<i>detto</i>	4	
[402.]	<i>Ein Knabe im ungarischen Costüm</i>	<i>detto</i>	4	
[403.]	<i>Andromeda und Perseus</i>	<i>detto</i>	4	
[404.]	<i>Aeneas in der Unterwelt</i>	<i>detto</i>	4	
[405.]	<i>Portrait eines französischen Prinzen ganze Figur, in Lebensgröße</i> ¹⁰¹	<i>detto</i>	5	
[406.]	<i>Ein Reiter zu Pferde klein</i>	<i>Adolff</i>	2	
[407.]	<i>Ein Reiter zu Pferde, klein</i>	<i>Adolff</i>	2	
[408.]	<i>Drei Bauernstücke</i>	<i>Unbekannt</i> ..	3	
[409.]	<i>Ein Fexier Bild</i>	<i>d°</i>	2	
[410.]	<i>Vase mit Blumen und rothen Papagey</i>	<i>Tamm</i>	6	
[411.]	<i>Wildschwein in einer Landschaft /:zusaĕmen gerolt:/</i>		4	
<i>In der Archivs=Kanzley</i>				
[412.]	<i>Portrait des Herrn Fürsten Carl von Dietrichstein</i>		10	
[413.]	<i>d°</i>	<i>d°</i>	<i>d°</i>	5
[414.]	<i>Fünf Stück Kupferstiche in Glas u. Rahmen</i>		5	
[415.]	<i>Vier Stück</i>	<i>d°</i>	<i>d°</i>	1

519 Stück

Suma f 5836

¹⁰¹ Obraz je uveden v blíže nespécifikovaném a nedatovaném soupise obrazů (cit. v pozn. 43), kde je zaznamenán i fragment původního nápisu a signatury: *Petrus le [...]*.

Nicolsburg 2ⁿ April 1861

Joseph Altmann
k. k. Hof und Landesgerichts
Kunstschätzmeister

**VII. Seznam obrazů v Dietrichsteinském paláci ve Vídni, dat.: Vídeň, 4. 2. 1861; sestavil Josef Altmann.¹⁰²
MZA Brno, fond F 72, kart. 1279.**

Schätzung von Oelgemälde.

Schätzung

Öster. Währ.

[1.]	<i>Der junge Tobias mit dem Engel Venetianische Schule</i>	f	100
[2.]	* <i>Portrait des Mahlers Schmidt aus Krems</i> ¹⁰³		20
[3.]	<i>Weibliche Figur, von Füger</i>		10
[4.]	* <i>Bärenjagd mit Hunden, Snayers</i>		100
[5.]	<i>Hochzeitsmahl und Turnier der Familie Dietrichstein</i> ¹⁰⁴		50
[6.]	* <i>2 Stück Todtes Geflügel von Ferd: Hamilton</i>		20
[7.]	<i>2 kleine Bauernstücke von Molenaer C.</i>		20
[8.]	* <i>Altarblatt Skizze von Schmidt</i> ¹⁰⁵		15
[9.]	* <i>Mann und Frau, 2 Brustbilder aus der Altdeutschen Schule</i> ¹⁰⁶		80
[10.]	<i>Pferdestück von Carl Falenz</i>		100
[11.]	<i>Männliches Portrait, Spanische Schule</i>		40
[12.]	<i>Conversation von Corneille du Sart</i> ¹⁰⁷		50

¹⁰² U obrazů označených * je v originále tužkou připsáno písmeno G nebo Gabr. Nepochybně jde o obrazy, které dědictvím připadly hraběnce Gabriele Hatzfeld-Weisweilerové. K označeným dílům lze ještě připojit obraz uvedený sub 88. Také u některých dalších obrazů lze zjistit, které z dcer knížete Josefa z Dietrichsteina připadly dědictvím. Řada obrazů (pol. 38, 39, 42, 43, 44, 50, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 62, 64, 67, 74, 75, 76, 77, 81, 94, 96, 99, 114, 108) se posléze nacházela v majetku hraběnky Klotyldy Clam-Gallasové ve Vídni; srov. Th. von Frimmel 1913, s. 257–258. Hraběnce Alexandrině Mensdorff-Pouilly připadly např. pol. 16, 17, 18, 19, 27, 30, 72; viz též *Seznam IX*.

¹⁰³ Dnes státní zámek Šternberk, svoz Lipník nad Bečvou, inv. č. 916 — Johann Martin Schmidt, zv. Kremersschmidt, *Autoportrét*; srov. Ivo Krsek, Beitrag zum Werk Martin Johann Schmidts (Kremersschmidt). *SPFFBU* F 10, 1966, s. 55–57, obr. 23; Rupert Feuchtmüller, *Der Kremser Schmidt 1718–1801*. Innsbruck-Wien 1989, s. 140–141, s. 525, č. kat. 913, obr.

¹⁰⁴ Dnes státní zámek Šternberk, svoz Lipník nad Bečvou, inv. č. 144, 145. Viz též pozn. 84, 92.

¹⁰⁵ Dnes státní zámek Šternberk, svoz Lipník nad Bečvou, inv. č. 914 — Johann Martin Schmidt, zv. Kremersschmidt-dílňa, *Martyrium sv. Víta*; srov. I. Krsek (cit. v pozn. 103), s. 57–58, obr. 25; R. Feuchtmüller (cit. v pozn. 103), s. 527, č. kat. 922/S, obr.

¹⁰⁶ Dnes státní zámek Šternberk, svoz Lipník nad Bečvou, inv. č. 933, 934 — Hans Maler, *Podobizna Hanse Schmidla a Podobizna Anny Schmidlové*; srov. Jaroslav Pešina, Ještě k otázkám německého malířství 15. a 16. století v Československu. *Umění* XVIII, 1970, s. 496–497; A. Jirka (cit. v pozn. 55), č. kat. 24, 25 (zde mylně uvedeno jako součást liechtensteinského obrazového fondu na Moravě; srov. též M. Žďárský /cit. pozn. 55/, s. 219–220).

¹⁰⁷ Zakoupeno 1855 knížetem Josefem z Dietrichsteina za 75 fl. na aukci vídeňské sbírky Nikolause Baranowského; viz pozn. 28.

[13.]	<i>Landschaft, Copie nach Jos: Vernet</i>	20
[14.]	* <i>Der Babylonische Turmbau, von Beschey</i> ¹⁰⁸	80
[15.]	<i>Conversation von Corn. Molenaer</i> ¹⁰⁹	40
[16.]	<i>Landschaft, von Salomon Ruysdael</i> ¹¹⁰	120
[17.]	<i>Bauern Conversation, von Abshoven</i> ¹¹¹	50
[18.]	<i>Battaillie von Franz van der Meulen</i> ¹¹²	60
[19.]	<i>Noble Conversation von A. L. Duc</i> ¹¹³	250
[20.]	* <i>Blumenstück von Theod: Petter</i>	30
[21.]	<i>Landschaft von Nötz</i>	40
[22.]	<i>Zwei Halbfiguren, Mann und Frau, v. Mazuola</i>	40
[23.]	<i>Das innere einer Kirche, von Peter Neeffs</i> ¹¹⁴	70
[24.]	* <i>Johanna von Aragonien, Copie von Agricola nach Raphael</i>	25
[25.]	<i>Kleines Seestück von Sattler</i>	10
[26.]	* <i>Ein Bauer, Halbfigur von Adrian Ostade</i> ¹¹⁵	40
[27.]	<i>Genrebild von Vennemann</i> ¹¹⁶	50
[28.]	<i>Kleines Genrebild von Enhuber</i>	10
[29.]	* <i>Seegestade von Johann van Goyen</i> ¹¹⁷	300
[30.]	<i>Große Bauern Conversation, von E. Tilburg</i> ¹¹⁸	400
[31.]	* <i>Dorfschule bei Lampenlicht, von G. van Haanen</i> ¹¹⁹	100
[32.]	<i>Hirschjagd, von C. Ruthard</i> ¹²⁰	250
[33.]	<i>Seestück mit einem Thurm, von J. Verne</i> ¹²¹	40
[34.]	* <i>Ein Soldaten Lager, von A. van Hecke</i> ¹²²	300
[35.]	<i>Venus et Vulcan, von Van Dyck</i>	80
[36.]	* <i>Mondlandschaft von Van der Neer</i>	100
[37.]	* <i>Zwei Landschaften von Bout et Boudewyn</i>	100

- ¹⁰⁸ Dnes státní zámek Šternberk, svoz Lipník nad Bečvou, inv. č. 930 — Charles Beschey (na rubu vlastnický štítek: *Gfin Hatfeldt, No 121*); srov. L. Machytka (cit. v pozn. 55), s. 221; Lubor Machytka, *Obrazy nizozemských malířů na Olomoucku. Okresní archiv v Olomouci* 1987, s. 48, obr. 17; srov. též M. Žďárský /cit v pozn. 55/, s. 219–220).
- ¹⁰⁹ Zakoupeno 1855 za 37 fl. na aukci Baranowského sbírky; viz pozn. 28.
- ¹¹⁰ Zakoupeno 1855 za 300 fl. na aukci Baranowského sbírky; viz pozn. 28.
- ¹¹¹ Zakoupeno 1855 za 90 fl. 30 x na aukci Baranowského sbírky; viz pozn. 28.
- ¹¹² Obraz Adama Franse van der Meulen byl zakoupen 1856 za 200 fl. na aukci Adamovicovy sbírky (starší provenience: sbírka knížete Kounice–Rietberga); srov. Th. von Frimmel 1913, s. 25.
- ¹¹³ Obraz Jacoba A. Ducka byl zakoupen 1856 za 650 fl. na aukci Adamovicovy sbírky (starší provenience: sbírka hraběte W. Sickingena); srov. Th. von Frimmel 1913, s. 17.
- ¹¹⁴ Zakoupeno 1855 za 131 fl. na aukci Baranowského sbírky; viz pozn. 28.
- ¹¹⁵ Zakoupeno 1855 za 60 fl. na aukci Baranowského sbírky; viz pozn. 28.
- ¹¹⁶ Obraz Camilla Vennemanna byl zakoupen 1855 za 106 fl. na aukci Baranowského sbírky; viz pozn. 28.
- ¹¹⁷ Zakoupeno 1855 za 691 fl. na aukci Baranowského sbírky; viz pozn. 28. Srov. též Hans-Ulrich Beck, *Jan van Goyen 1596–1656. Ein Oeuvreverzeichnis. Katalog der Gemälde*. Amsterdam 1973, s. 205, č. kat. 424b.
- ¹¹⁸ Zakoupeno 1855 za 1000 fl. na aukci Baranowského sbírky; viz pozn. 28.
- ¹¹⁹ Zakoupeno 1855 za 302 fl. na aukci Baranowského sbírky; viz pozn. 28.
- ¹²⁰ Obraz připisovaný Karlu Andreasovi Ruthartovi byl zakoupen 1856 na aukci Adamovicovy sbírky (starší provenience: sbírka knížete Kounice–Rietberga); srov. Th. von Frimmel 1913, s. 30. Dnes státní zámek Libochovice, inv. č. 1692/1429.
- ¹²¹ Zakoupeno 1855 za 81 fl. na aukci Baranowského sbírky; viz pozn. 28.
- ¹²² Obraz patrně od Roberta van den Hoecke byl zakoupen 1856 za 600 fl. na aukci Adamovicovy sbírky (starší provenience: sbírka hraběte M. Friese); srov. Th. von Frimmel 1913, s. 19.

Im Billard-Saal

[38.]	<i>Eie spanischer Reiter zu Pferd in Lebensgröße, von Diego Velasquez</i> ¹²³	300
[39.]	<i>Ein weibliches Portrait von Van der Helst</i>	100
[40.]	<i>Landschaft von Jos: Vernet</i>	50
[41.]	<i>Ein männliches Portrait, Niederländ. Schule</i>	25
[42.]	<i>Der Rheinfall, von Gessner</i>	25
[43.]	<i>Portrait Kaiser Franz I. von Meytens</i>	40
[44.]	<i>Portrait, Kaiserin Maria Theresia d^o</i>	40
[45.]	<i>Alter Mann von P. P. Rubens</i>	100
[46.]	<i>Große Battaille von Bredael</i>	100
[47.]	<i>Männliches Portrait von Seybold</i>	25
[48.]	<i>Zwei Pferdestücke von Adolph</i>	40
[49.]	<i>Männlicher Kopf, Spanische Schule</i>	40
[50.]	<i>Lucretia sich erdolchend, von E. Sirani</i>	80
[51.]	<i>Alter Mann mit weißen Bart und goldener Kette, von Van der Helst</i>	150
[52.]	<i>Venus und Endymeon von Albani</i>	120
[53.]	<i>Weibliches Portrait. Spanische Schule</i>	40
[54.]	<i>Zwei große historische Gemälde, von Camucini</i>	300
[55.]	<i>Battaille von Martin</i>	40
[56.]	<i>Landschaft von Mathiejeff</i>	20
[57.]	<i>Battaille von Hugtenburg</i>	50
[58.]	<i>Zwei Geflügelstücke, von D. de Koning</i>	50
[59.]	<i>Landschaft von Reinhard</i>	25
[60.]	<i>Ein männliches jugendliches Portrait Rembrandts Schule</i>	30
[61.]	<i>Die Anbetung der heiligen drei Könige von Paul Veronese</i> ¹²⁴	120
[62.]	<i>Kopfe eines alten Mannes von Valentin</i> ¹²⁵	40
[63.]	<i>Mann mit großen Bart Halbfigur, Titian?</i>	150
[64.]	<i>Zwei kleine Winterlandschaften von C. Aigen</i>	10
[65.]	<i>Kleines Obststück, von de Heem</i>	20
[66.]	<i>Männliches Portrait, von Franz Hals</i>	80
[67.]	<i>Zwei Battailien von Martin</i>	100
[68.]	<i>* Jesus unter den Schriftgelehrten von Albrecht Dürer</i> ¹²⁶	600
[69.]	<i>Todter Haase und Jagdgeräthe, von Tam</i>	50
[70.]	<i>Männliches Portrait, von Ferd: Bol</i>	50
[71.]	<i>* Männliches Portrait, Rembrandt?</i>	100
[72.]	<i>Todter Haase und Hund, von Weenix</i>	160
[73.]	<i>Landschaft von Saftleben</i>	50
[74.]	<i>Weibliches Portrait in weißen Atlaskleide von Sylvestre</i>	60
[75.]	<i>Blumen von Ykens</i>	50
[76.]	<i>Thierstück von Heinrich Roos</i>	120
[77.]	<i>Battaille von Martin</i>	50
[78.]	<i>Drei Supporten, Blumen u. Vögel</i>	60

¹²³ Viz pozn. 44.

¹²⁴ Dnes Libochovice, inv. č. 1408/1082 — Bassano-kopie?

¹²⁵ Srov. W. Suida (cit. v pozn. 37), tab. VI., zde připsáno Valentinu de Boulogne. Autorem byl patrně P. P. Rubens, nebo malíř z jeho okruhu, neboť stejný model se objevuje velmi často v jeho tvorbě; srov. např. Andor Pigler. *Katalog der Galerie Alier Meister*. Budapest 1967, s. 594.

¹²⁶ Viz pozn. 21.

[79.]	* <i>Moses schlägt Wasser aus dem Felsen, von Nic: Poussin</i> ¹²⁷	100
[80.]	* <i>Zwei Architekturstücke</i> ¹²⁸	20
[81.]	<i>Eine Landschaft von Brazzi</i>	10
[82.]	<i>Ein Lux von Hamilton</i>	5
[83.]	<i>Adler und Gemse, von Fendi</i>	15
[84.]	<i>Früchte und Papagey von Petter</i> ¹²⁹	25
[85.]	* <i>Madona mit Kind, von Camuccini Jun.</i>	15
[86.]	* <i>Eine große Landschaft von Kutschera</i> ¹³⁰	50
[87.]	<i>Zwei kleine Thierstücke</i>	20
[88.]	<i>Zwei kleine Conversationen von Waterschoot</i> ¹³¹	20
[89.]	* <i>Marine, von Wagner</i>	40
[90.]	<i>Ecce homo, von M. Angelo Buonarrotti</i>	160
[91.]	* <i>Charitas, Coreggio Schule</i> ¹³²	200
[92.]	* <i>Zwei Reiterstücke von Rugendas</i> ¹³³	12
[93.]	<i>Zwei kleine Landschaften</i>	12
[94.]	<i>Ein Pferdestück von du Jardin</i>	40
[95.]	<i>Eine weibliche Figur, Unbekannt</i>	10
[96.]	<i>Eine Ochse auf der Weide, von Voogd</i>	20
[97.]	<i>Eine Landschaft von Kutschera</i>	40
[98.]	<i>Zwei Blumenstücke von Petter</i>	40
[99.]	<i>Zwei Landschaften mit Schaaf, von Joh: Van der Meer, le Jonghe</i>	150
[100.]	<i>Ein Kopf, Copie nach Battoni</i>	10
[101.]	<i>Todte Vogel, von Tarnowsky</i>	10
[102.]	<i>Blumen von Petter</i>	20
[103.]	<i>Ein Amor</i>	20
[104.]	<i>Ein Christus</i>	15
[105.]	* <i>Ein Hühnerhund von W. Tamm</i>	40
[106.]	<i>Ein Windhund von Voogd</i>	20
[107.]	<i>Eine gr. Landschaft mit Pinien, Voogd</i>	40
[108.]	<i>Eine gr. Landschaft von Bassi</i>	40
[109.]	* <i>24 Stück gesattelte Pferde von Adolph</i>	120
[110.]	<i>Eine Madonna mit Kind, von Carlo Dolce</i> ¹³⁴	200
[111.]	* <i>Der Englische Gruß. Altheutsche Schule</i>	80
[112.]	<i>Papst Pius VII, und drei kleine Gemälde. von Camuccini</i>	50
[113.]	<i>Ein weibliches Portrait, und drei kleine Gemälde</i>	50
[114.]	<i>Ein liegendes Mädchen, von Greuze</i>	100

¹²⁷ Obraz připisovaný Nicolaesovi Poussinovi byl zakoupen 1856 za 180 fl. na aukci Adamovicsovy sbírky (starší provenience: sbírka hraběte Antona Georga Apponyiho ve Vídni); srov. Th. von Frimmel 1913, s. 27. Dnes státní zámek Šternberk, svaz Lipník nad Bečvou, inv. č. 910.

¹²⁸ Viz pozn. 55, 57.

¹²⁹ Dnes státní zámek Libochovice, inv. č. 949/692 — Theodor Petter (1832). Ve sbírkách zámku se nachází řada dalších itaľilových obrazů, stejně jako prací jeho otce Franze Xavera; srov. K. Křížová (cit. v pozn. 31), s. 80. Viz též pol. 98 a 102.

¹³⁰ Ve sbírkách státního zámku Libochovice se dodnes nachází větší počet krajin Franze Kutschery; srov. Marie Mžýková, *Díla českých malířů 19. a 20. století v zámeckých sbírkách. Památky a příroda* 10, 1985, s. 472. Vjz též pol. 97.

¹³¹ Viz pozn. 56, 58.

¹³² Viz pozn. 18.

¹³³ Dnes státní zámek Šternberk, svaz Lipník nad Bečvou, inv. č. 912, 913.

¹³⁴ Zakoupeno 1856 za 100 fl. na aukci Adamovicsovy sbírky (starší provenience: sbírka knížete Kounice-Rietberga); srov. Th. von Frimmel 1913, s. 16.

[115.]	<i>Zwei Blumenstücke, von Buche</i>	45
[116.]	<i>Eine Landschaft, Skizze von Poussin</i>	20
[117.]	* <i>Centauren Familie</i>	20
[118.]	<i>8 diverse Landschaften, Aquarell und Guasch</i>	60
[119.]	<i>Eine Landschaft von Hillmanns mit Stafage von Verboekhoven</i> ¹³⁵	200
[120.]	<i>Conversation von Neveu</i>	150
[121.]	* <i>Drei Pastel Portraits</i>	45
[122.]	<i>Zwei Landschaften, Aquarell</i>	20
	<i>Suma</i>	<i>f</i> 9219

Wien d 4^m Febr 1861

Joseph Altmann
k. k. Hof u. Landesgerichts
Kunstschätzmeister

VIII. Doplnkový seznam obrazů ve vídeňském paláci, dat.: Vídeň, 13. 4. 1861; sestavil Josef Altmann.
MZA Brno, Fond F 72, kart. 1279, inv. č. 3716, sign. 11.

Anhang

zur Gemälde Schätzung der im Fürstlichen Palais in den Nebenlocalitäten befindlichen Bilder.

[1.]	<i>Räuber plündern einen Erschlagenen, von Aldegräver</i>f.....	50
[2.]	* <i>Heiliger Franciscus</i>	10
[3.]	* <i>Heilige Magdalena</i>	10
[4.]	* <i>Portrait Kaiser Joseph in ganzer Figur</i>	5
[5.]	<i>14 Lebensgroße Portraits Sovereiner Herren und Frauen a 30 f</i>	420
[6.]	<i>Ein männliches Portrait Kniestück</i>	20
[7.]	<i>Ein weibliches Portrait</i> <i>dto</i>	20
[8.]	<i>Zwei Hunde, Pudeln</i>	6
[9.]	* <i>Portrait Frau Grafın Schuwalow, Copie g. Fig.</i> ¹³⁶	20
[10.]	* <i>Kain und Abel, von Carl Loth</i>	50
[11.]	<i>4 Portraits in Medaillon Format a 5 f</i>	20
[12.]	<i>15 Stück Portraits in schwarz Rahmen</i>	55
[13.]	<i>Der heilige Martin, Altarbild</i>	25
[14.]	<i>4 große Jagd u. Küchenstücke, von Adolff a 25 f</i>	100
	<i>Suma</i>	<i>f</i> 886

¹³⁵ Zakoupeno 1855 za 571 fl. na aukci Baranowského sbírky; viz pozn. 28.

¹³⁶ Dnes státní zámek Šternberk, svoz Lipník nad Bečvou, srov. K. Křížová (cit. v pozn. 31), s. 77–78.

Wien am 13ten April 1861

Joseph Altmann
k. k. Hof- und Landesgericht
Kunstschätzmeister

IX. Seznam obrazů, které se staly majetkem hraběnky Alexandriny Mendorff-Pouilly, nedat. (asi 1861).¹³⁷
MZA Brno, fond F 72, kart. 1279.

Abtheilung Nikolsburg

Im Schloße zu Nikolsburg befinden sich in den zwei Galleriezimmern 124 Oelgemälde und zwar:

<i>Geschichte u. Mithologie</i>	22	Stk.	<i>In Wien darzu:</i>	
<i>Portraits</i>	4		N ^o	
<i>Genre</i>	17		10 –	<i>Voogd</i>
<i>Architektur</i>	2		13 –	<i>Du Jardin</i>
<i>Landschaften u. Marinen</i>	32		15 –	<i>Kutschera</i>
<i>Blumen u. Obst</i>	10		38 –	<i>Bassi</i>
<i>Thierstücke</i>	32		< 74 –	<i>Weenix</i> >
<i>Battaillen</i>	5		96 –	<i>Tilborgh</i>
			116 –	<i>Theod. Petter</i>
			118 –	<i>Le Duc</i>
			119 –	<i>V. d. Meulen</i>
			110 –	<i>Vennemann</i>
			120 –	<i>Ruysdael</i>
			125 –	<i>Abshoven</i>
			260 –	<i>Raffalt</i>
			264 –	<i>Greuze</i>
			–	<i>Porbus Portrait</i> <i>im Depot</i>
			–	<i>Rubens Frau nach Rubens</i>
			57	<i>Tizian</i>
			85	<i>Rubens</i>

¹³⁷ V MZA Brno, fond F 72, kart. 1279 je uložen sumární výčet obrazů nalézajících se na zámku v Mikulově: *Zahl der Bilder in verschiedenen Zimmern des Schloßes zu Nikolsburg* (nedat.; asi 1861).

Příloha

Ikonografický popis obrazu Andrease Johanna Herrleina: Alegorie vlády císaře Josefa II., nedat. (po 1854); autor Franz Kutschera.¹³⁸

MZA Brno, Fond F 72, kart. 1279, inv. č. 3716, sign. 11.

Erklärung eines symbolischen Gemäldes aus dem Nachlaße S. D. der Fürsten Franz Dietrichstein, nach der Invention eines AR 1793 von A. Herrlein gemalt; 20 1/4 Zoll Hoch, 16 3/4 Zoll breit: Zweifelsohne stellt dieses Bildchen eine Allegorie auf Kaiser Joseph's II. Regierung vor:

Obenan befindet sich das Symbol der göttlichen Dreieinigkeit, das gleichseitige Dreieck, mit der Inschrift sum qui sum. Unten diesem, gleichsam unter dessen Schutz, das wachende Auge des Kaisers, mit der Uberschrift: Decisio ultima. Ein Halbkreis von rechten Augen, mit der Umschrift: seniorum opera et consilio, deutet auf die Minister und Ráthe des Kaisers. Aus der Mitte dieser Augen ragt die regierende Hand des Kaisers hervor; sie hält die Waage der Gerechtigkeit um gleichsam damit anzudeuten, daß sein Streben dahin ging, allen Ständen gleich gerecht zu seyn: an ihr sind durch gold-silbernen Ketten die Arme der gesilichen und weltlichen Macht befestiget. Durch zwei Säulen rechts und links, sind die Hauptstützen jeder staatlichen Verfaßung, nämlich Religion und Gesetz versinnlicht: die Eine hat am Postament den Kopf eines Priesters als Lehrer zu deuten, mit der Unterschrift persuasio, am Schaft liest man: Religio, auf dem Knaufe brennt eine Opferflamme mit der Umschrift Cultus externus; die Andere hat am Postamente die Abbildung des Schwertes der weltlichen Macht, mit der Unterschrift coactio, am Schafte steht codex, und auf dem Knaufe befindet sich das Gesetzbuch mit der Aufschrift Cui sum que.

Unterhalb zwischen den Säulen schwebt der Genius des Friedens, den Oelzweig in der Rechten, der aus Seinem Füllhorn die Gaben des Wohlstandes über eine weite Landschaft ausschüttet. Im Hintergrund ist ein Regenbogen sichtbar, als Erinnerung an die Vergleichenungen so Gott nach der allgemeinen Sündfluth dem Patriarchen Noah für dessen Nachkommenschaft gab; somit als das himmlische Friedenszeichen auf Erden, zwischen Gott und den Menschen bezeichnet wird.

Franz Kutschera

Literatura citovaná v poznámkách zkráceně:

- Th. von Frimmel 1913 — Theodor von Frimmel, *Lexikon der Wiener Gemäldesammlungen I.* Wien 1913.
- I. Krsek 1971 — Ivo Krsek, in: Václav Richter (ed.), *Mikulov*. Brno 1971.
- V. Richter 1971 — Václav Richter (ed.), *Mikulov*. Brno 1971.
- A. Rille 1910 — Albert Rille. Eine Kunstwanderung durch Nikolsburg. *Mitteilungen des Erzherzog Rainer-Museums für Kunst und Gewerbe XXVIII*. 1910, s. 108–111, 123–126.
- A. Rille 1912 — Albert Rille. Die Bildersammlung im Schloße Nikolsburg. *Mitteilungen des Erzherzog Rainer-Museums für Kunst und Gewerbe XXVIII*, 1912, s. 97–112.
- B. Samek 1999 — Bohumil Samek. *Umělecké památky Moravy a Slezska 2*. Praha 1999.

¹³⁸ Srov. Viktor Steska, Slikar Andrej Herrlein. *Carniola. Mitteilungen der Museal-Vereins für Krain N.F. 1*, 185–192; Gregor Stasch (ed.), [Kat.] *Johann Andreas Herrlein und die barocke Malerei in Fulda*. Fulda 1991; idem, Architekturbilder des Malers Johann Andreas Herrlein (1723–1796). In: *Hundert Jahre Historische Kommission für Hessen 1897–1997*. Marburg 1997, s. 608–623, zejména s. 608, 625. – Za upozornění na literaturu k osobě Andrease Johanna Herrleina děkuje autor Gregoru Staschovi z Fuldy, Vonderau Museum.

INVENTARE DER DIETRICHSTEINISCHEN BILDERSAMMLUNG IN NIKOLSBURG UND WIEN.

Quellen zur Geschichte der Sammeltätigkeit des 17.–19. Jahrhunderts in Mähren.

Prof. Václav Richter (1900–1970) zum Andenken.

Zu den bedeutendsten Ergebnissen der Sammeltätigkeit der Frühneuzeit in Mähren gehört ohne Zweifel auch die Gemäldesammlung der Fürsten von Dietrichstein im Schloß in Nikolsburg. Immerhin die einzige, nur sehr lückenhafte Informationen über diese Sammlung, die heutzutage an Ort und Stelle nur fragmentarisch erhalten ist, bietet lediglich die ältere topographische Literatur des 19. Jahrhunderts [Anm. 6] und vor allem die zwei Übersichtsstudien des fürstlichen Archivars und Bibliothekars Albert Rille aus den Jahren 1910 und 1912 dar [Anm. 7]. Demgegenüber wurde bis jetzt nicht die nötige Archivforschung zur Geschichte, Autoren- und Bildgattungenstruktur der Dietrichsteinischen Gemäldesammlung in Nikolsburg, bzw. in Wien, in der besonders reichen Archivbeständen der Dietrichsteins, die im Mährischen Landesarchiv in Brünn aufbewahrt sind, durchgeführt. Interessante Teilerkenntnisse zu dieser Problematik haben bisher nur Václav Richter, Zdeněk Kudělka und Antonín Jirka publiziert [Anm. 8, 10, 11].

Die gegenwärtige kritische Edition resümiert die Ergebnisse der systematischen Untersuchung, die im Rahmen des langfristigen Forschungsprojektes des Brünner Seminars für die Kunstgeschichte zustande gekommen ist, wenn sie alle bis jetzt gefundenen Inventare der Dietrichsteinischen Bildersammlung, bzw. andere relevanten Archivmaterialien veröffentlicht. Im Lichte dieser Dokumente zeigt sich deutlich, daß die Anfänge der programmäßigen Sammellust der Dietrichsteins erst in die postbarocke Zeit fallen, höchstwahrscheinlich in die dreißigen Jahren des 19. Jahrhunderts. Die reichen Bilderkollektionen, die in der Barockzeit durchlaufend mit neuen Ankäufen und Akquisitionen erweitern wurden [siehe *Verzeichnisse I. und II.*; Anm. 18], sind bis diese Zeitspanne vorwiegend als anspruchsvolle Einrichtung der Schloßräumen benützt. Der Schwerpunkt lag in der Ahnengalerie mit Familienporträts von mehr oder weniger bekannten Autoren, z.B. von Antonio David, Martin van Meytens, Johann Michael Millitz, Jakob Michl, Gottlieb Achatius Raehmel, Martin Ferdinand Chwatal, oder nach 1800 von Vincenzo Camuccini, Carl Joseph Aloys Agricola und Karl von Blaas. Die Befriedigung der hohen Dekorationsbedürfnisse haben auch die Landschaften, Schlachten-, Tier- und Blumenbilder der italienischen, französischen, deutschen und niederländischen Künstlern (z.B. Anton Faistenberger, Jan van Huchtenburg, Jean-Baptiste Martin, Christian Reder, David de Koninck, Franz Werner Tamm, Nikolaus Cassisa, Johann Baptist Hälszel) völlig erfüllt. Mit der grössten Anzahl der animalistischen Bilder war in der Dietrichsteinischen Bilderbesitz der Fürstliche Hofmaler Josef Franz Adolph vertreten, der auch die zahlreiche Pferdebilder gemalt hat.

Zur wesentlichen Wandlung der Einstellung zur Funktion des Kunstgegenstandes hat insbesondere Fürst Franz Josef von Dietrichstein (1767–1854) beigetragen. Zu seiner Zeit hat man die hochwertigen Gemälde in Nikolsburg in die zwei Bilderzimmer des Residenzschloßes konzertiert und die ganze Sammlung wurde im 1833 in einem Bestandsinventar gründlich, jedoch ohne Atributionsangaben beschrieben. Dieser Verzeichnis kann man als faktischen Ausgangspunkt für alle weiteren Inventare der Dietrichsteinischen Bildersammlung betrachten. Die allseitige Pflege des Fürsten Franz Josef von Dietrichstein um die Kunstgegenstände im Familienbesitz belegt auch die Berufung des Wiener „*Kunstgemälde Reparaturs*“ Franz Ampichl, der um 1838 einige Bilder restauriert hat und die Zuschreibungen der bedeutsamen Gemälde feststellte.

Der Fürst hat auch die Anregung zur systematischen Archivforschung gegeben, die auch die Provenienz der Dietrichsteinischen Bilder verfolgte, sowie zur gründlichen Untersuchung der

Abschriften auf den Familienbildnissen der Ahnengalerie. Die ausgewählten Porträts und historischen Bilder aus dem Fürstlich Dietrichsteinischen Hause hat um 1840 der damals berühmte Wiener Miniaturmaler Carl Joseph Aloys Agricola in Kleinformat kopiert und diese Kopien sind gleich nachher als Vorlagen für das Album der Lithographien von Robert Theer benützt.

Die Dietrichsteinische Gemäldesammlung in Nikolsburg und im Wiener Palast in der Währingerstraße wurde auch durch den Sohn Franz Josefs, den Fürsten Josef von Dietrichstein (1798–1858) weiter gepflegt und erheblich erweitert. In seinen Diensten stand als „*Director der Kunstsammlungen*“ der Landschaftsmaler Franz Kutschera und mit neuen Erwerbungen von Bildern der alten Meister und zeitgenössischen Künstler, z.B. auf der Wiener Auktionen der Bilderkabinette von Nikolaus Baranowsky (1855) und Valentin Andreas Adamovics (1856), hat als Kenner der Wiener Maler und Kunstschatzmeister Joseph Altmann beraten. Dieser Maler hat auch nach 1858 die Nachlaßinventare der Bilder- und Graphiksammlung des Josef von Dietrichsteins in Nikolsburg und Wien verfaßt [siehe *Verzeichnisse VII. und VIII.; Anm. 30*]. Nach seinem Tode wurden die Kunstsammlungen zwischen vier hinterbliebenen Töchtern geteilt. Die Bilder in Nikolsburg und einige Stücke aus dem Wiener Palast hat die Gräfin Alexandrina Mensdorff-Pouilly geerbt [*Anm. 34*]. Die andere Wiener Gemälde haben ihre Schwestern, die Gräfinnen Theresia Herberstein (Schloß Libochovice in Böhmen [*Anm. 35*]), Gabriele Hatzfeld-Weisweiler (Schloß Leipnik a. d. Betschwa in Mähren [*Anm. 36*]) und Clotilde Clam-Gallas (Fürstlicher Palast in Wien [*Anm. 37*]) erhalten. Die reiche graphische Sammlung (heute in der Nationalgalerie in Prag) hat als Erbe die Gräfin Herberstein bekommen. Demzufolge befinden sich die Bruchteile der ehemaligen Dietrichsteinischen Bildersammlung heutzutage nicht nur in Nikolsburg, Regionalmuseum (z.B. einige Porträts der Ahnengalerie; die Reiterbildnisse von Antoon Schoonjans [*Abb. 3*] und Jean-Baptiste van Loo; Pferde- und andere Tierbilder des Franz Josef Adolph, oder Kopien nach Cornelis van Dalem und Jan van Wuchelen, oder P. P. Rubens), sondern auch in den Schlössern Libochovice (Familienporträts von Vincenzo Camuccini; Landschaften von Franz Kutschera; Blumenstücke von Franz Xaver und Theodor Petter), und Sternberk in Mähren (z.B. Bilder von Hans Maler; Friedrich Juvenel; Charles Beschey; Hendrick van Waterschoot; Johann Martin Schmidt, gen. Kremser Schmidt), sowie im Kunsthistorischen Museum in Wien (Reiterporträte von Gaspar de Crayer [*Abb. 1*] und Jan Thomas, oder *Lautenspielerin* des Hendrick Terbrugghen [*Abb. 2*]).